

โครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน (วพร.)
ระดับโครงการวิจัยย่อย (รหัส RDL 05/NE)

สรุปรายงานการวิจัย

เรื่อง การพัฒนาวิสัยทัศน์ของนักเรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ

โรงเรียนที่ดำเนินงานในโครงการ

1. โรงเรียนอนุบาลอำนาจเจริญ	(รหัส 061)
2. โรงเรียนเมืองอำนาจเจริญ	(รหัส 062)
3. โรงเรียนบ้านกุดปลาตุก	(รหัส 063)
4. โรงเรียนบ้านสร้างถ่อ	(รหัส 064)
5. โรงเรียนชุมชนเปือยหัวดง	(รหัส 065)

เอกสารชุดโครงการ วพร. ลำดับที่ 28
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำนำ

สำนักงานโครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ดำเนินงานชุดโครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน (ชุดโครงการ วพร.) ซึ่งประกอบด้วย โครงการวิจัยแม่บท และโครงการวิจัยย่อยจำนวน 49 โครงการ มีโรงเรียน/สถานศึกษาใน 34 จังหวัด จำนวน 135 แห่ง เข้าร่วมการวิจัยเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ โดยเน้นการจัดการเรียนการสอนที่ชี้ให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ และการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้และแก้ปัญหาของนักเรียน รวมทั้งการบริหารจัดการเพื่อสนับสนุนส่งเสริมการปฏิรูปทั้งโรงเรียน

ผู้บริหารและคณะครูของแต่ละ โรงเรียน/สถานศึกษา ได้ใช้ความรู้ความสามารถในการบริหารและการดำเนินงานการวิจัยและพัฒนา เพื่อปฏิรูปโรงเรียนและห้องเรียน ภายใต้บริบทหรือสภาพแวดล้อมที่เป็นจริง ผลการดำเนินงานตามประสบการณ์การเรียนรู้ ของโรงเรียน/สถานศึกษา 135 แห่ง จึงมีความหลากหลายแตกต่างกันไป ตามจุดเน้นเฉพาะของโรงเรียน/สถานศึกษา แต่การดำเนินงานของโรงเรียน/สถานศึกษาทุกแห่ง เหมือนกันตรงการใช้โรงเรียน/สถานศึกษาเป็นฐาน ในการส่งเสริมศักยภาพและพัฒนาการรอบด้านของนักเรียน ให้เป็นไปอย่างสมดุลและเต็มความสามารถทั้งสิ้น

ในการดำเนินงานโครงการวิจัยย่อย โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากนักวิชาการภายนอกโรงเรียน/สถานศึกษา ซึ่งเป็นคณาจารย์จากสถาบันครุศึกษาและศึกษานิเทศก์ รวม 66 คณะ จำนวน 133 คน เข้ามาทำหน้าที่เป็นนักวิจัยจากภายนอก ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือสนับสนุนด้านวิชาการ และร่วมเรียนรู้กับครู และผู้บริหารในโรงเรียน/สถานศึกษา โดยมีการปฏิบัติการวิจัยและพัฒนาในหน้าที่ของตนควบคู่ไปด้วย

รายงานการวิจัยของชุดโครงการ วพร. ประกอบด้วย รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ของโครงการแม่บท 1 ฉบับ และรายงานสรุปของโครงการวิจัยย่อย 49 โครงการอีก 49 ฉบับ รายงานฉบับนี้เป็นรายงานฉบับหนึ่งใน 49 ฉบับ ประกอบด้วย รายงานสรุปผลการวิจัยและพัฒนาของระดับโครงการ และของระดับโรงเรียน ซึ่งหัวหน้าโครงการวิจัยย่อย หัวหน้าโครงการวิจัยระดับโรงเรียน คณะครูและคณะนักวิจัยภายนอกได้ร่วมกันจัดทำขึ้น โดยมีนักวิจัยร่วม ซึ่งเป็นผู้ประสานงานระดับท้องถิ่น ที่ทำหน้าที่ดูแลโครงการวิจัยย่อยในแต่ละภาค เป็นบรรณาธิการ และผู้สรุปสาระสำคัญนำเสนอในรายงานฉบับนี้

สำนักงานโครงการ วพร. ขอขอบคุณฝ่ายชุมชน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ที่ได้สนับสนุนทุนวิจัยในการดำเนินงานชุดโครงการ วพร. ทั้งโครงการแม่บท และโครงการวิจัยย่อย ตลอดจนทั้งการจัดพิมพ์รายงานฉบับนี้ และหวังว่ารายงานนี้จะประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน ด้วยกระบวนการวิจัยและพัฒนา และการวิจัยปฏิบัติการ

สำนักงานชุดโครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน (วพร.)

พฤศจิกายน 2547

คำชี้แจง

รายงานฉบับนี้เป็นรายงานฉบับหนึ่งในสี่สิบเก้าฉบับ ของรายงานผลการดำเนินงานโครงการวิจัยย่อย วพร. ในรายงานแต่ละฉบับ จะเริ่มต้นด้วยบทสรุปการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน ระดับโครงการวิจัยย่อย ตามด้วยรายงานระดับโรงเรียน ซึ่งนำเสนอผลที่เป็นนวัตกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน จำนวนนวัตกรรมของโรงเรียน/สถานศึกษา จะมีเท่ากับจำนวนโรงเรียน/สถานศึกษาในโครงการวิจัยย่อย วพร. แต่ละโครงการ

บทสรุปของผลการดำเนินการระดับโครงการวิจัยย่อย นอกจากจะช่วยฉายภาพรวมของกระบวนการทำงานของโครงการ โดยเน้นการเชื่อมโยงประสานการทำงานของหัวหน้าโครงการและนักวิจัยภายนอก กับผู้บริหารและครู/นักวิจัยภายในโรงเรียนแล้ว ยังได้ตอบคำถามการวิจัยระดับโครงการ เพื่อเป็นการประเมินว่าการดำเนินงานโครงการ บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยและพัฒนาหรือไม่ อย่างไร

นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ปรากฏในรายงานนี้ เกิดขึ้นได้จากการรวมพลังของครูจำนวนมาก ครูทั้งโรงเรียนได้ร่วมกันคิดร่วมกันทำ มีการคิดหาวิธีการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ มีการนำผลการประเมินนักเรียนไปวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้และ/หรือแก้ปัญหานักเรียนอย่างรอบด้าน กระบวนการดำเนินงานนี้สะท้อนถึงความตั้งใจของครู ผู้บริหาร และผู้มีส่วนร่วมจากภายนอกในการพัฒนาตนเองและพัฒนาโรงเรียน เพื่อคุณภาพของนักเรียน

อย่างไรก็ตาม นวัตกรรมหรือผลที่นำเสนอในรายงานนี้ เป็นผลที่ได้จากการดำเนินงานในช่วงเวลาเพียง 2 ปี และการดำเนินงานมิได้เป็นไปอย่างราบรื่นโดยตลอด ทุกโรงเรียน/สถานศึกษาต้องฟันฝ่าอุปสรรค ปัญหาต่างๆ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ผลที่แต่ละโรงเรียน/สถานศึกษาได้รับจึงอาจจะยังไม่สมบูรณ์ กระบวนการวิจัยและกระบวนการพัฒนายังจะต้องดำเนินต่อไป จนกว่าผลที่ได้จะเป็นที่พอใจของทุกฝ่าย

ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน/สถานศึกษา และนักวิชาการสามารถใช้ผลการวิจัยและพัฒนาที่นำเสนอในรายงานนี้ เพื่อปลูกกระแสการปฏิรูปการเรียนรู้ของบุคลากรและนักเรียน ให้เข้มข้นและยั่งยืนตลอดไป ขณะเดียวกันก็สามารถร่วมกับครูและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ใช้ข้อความรู้จากประสบการณ์ของโรงเรียน/สถานศึกษาในรายงานนี้ เป็นฐานในการนำไปปฏิบัติจริง

การรายงานดังกล่าวข้างต้น เป็นเพียงการสรุปสาระสำคัญจากรายงานฉบับสมบูรณ์ของโครงการ/โรงเรียน ผู้สนใจรายละเอียดเพิ่มเติม สามารถติดต่อกับผู้จัดทำรายงานและคณะนักวิจัยของโครงการวิจัยย่อยได้ตามข้อมูลที่ปรากฏในหน้าสุดท้ายของเอกสารฉบับนี้

สำนักงานชุดโครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน (วพร.)

พฤศจิกายน 2547

บทสรุป (SUMMARY)
การวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน
ระดับโครงการวิจัยย่อย
ของโครงการ วพร. รหัส RDL 05/NE
เรื่อง การพัฒนาวินัยของนักเรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ

.....

1. ผู้รับผิดชอบโครงการ

1.1 หัวหน้าโครงการ : นายเรวัตร จารุเกษม

1.2 โรงเรียนในโครงการ

- 1) โรงเรียนอนุบาลอำนาจเจริญ
- 2) โรงเรียนเมืองอำนาจเจริญ
- 3) โรงเรียนบ้านกุดปลาตุก
- 4) โรงเรียนบ้านสร้างถ่อ
- 5) โรงเรียนชุมชนเปือยหัวดง

2. ความเป็นมาของโครงการ

โครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียนมีเป้าหมายเพื่อการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ทั้งนี้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนต่าง ๆ ในพื้นที่สรุปได้ว่านักเรียนในโรงเรียนยังขาดวินัยในตนเอง ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะส่งผลต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จ ดังนั้น โครงการจึงเน้นการปฏิรูปการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อมุ่งพัฒนาวินัยในตนเองของนักเรียนซึ่งจะทำให้เกิดการพัฒนาและปฏิรูปการเรียนรู้ตามเป้าหมาย

3. ประเด็นปัญหาวิจัย

3.1 ประเด็นปัญหาวิจัยของโรงเรียนแต่ละโรงเรียนในโครงการ คือ การมุ่งพัฒนาวินัยในตนเองของนักเรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ

3.2 ประเด็นปัญหาวิจัยของโครงการ คือ มุ่งใช้รูปแบบการนิเทศแบบ 6 ร่วมในการพัฒนาครูและผู้บริหารให้สามารถดำเนินโครงการได้อย่างประสบความสำเร็จ

4. วัตถุประสงค์ของโครงการ

เพื่อพัฒนาครู และผู้บริหารให้มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อพัฒนาวินัยในตนเองของนักเรียน

5. คำถามวิจัยระดับโครงการ

จะใช้รูปแบบการนิเทศแบบ 6 ร่วมในการพัฒนาครูและผู้บริหาร โรงเรียนให้สามารถพัฒนาวินัยของนักเรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการได้อย่างไร

6. กระบวนการดำเนินงาน

จัดประชุม กำหนดแนวทางในการนิเทศ และดำเนินการนิเทศร่วมกับผู้บริหารเพื่อพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อพัฒนาวินัยในตนเองของนักเรียน

7. ผลการวิจัยระดับโครงการ

โรงเรียนทั้งหมดในโครงการประสบความสำเร็จในการใช้กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการในการพัฒนาวินัยในตนเองของนักเรียน

8. การเรียนรู้และข้อค้นพบอื่น ๆ

การพัฒนาวินัยในตนเองของนักเรียนสามารถส่งเสริมให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

.....

โครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน (วพร.)
ระดับโรงเรียน

บทสรุป

นวัตกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน
เรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
เพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

ของ

โรงเรียนอนุบาลอำนาจเจริญ (061)
อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ

นวัตกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน

เรื่อง

การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน
โรงเรียนอนุบาลอำนาจเจริญ อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ

.....

1. ความเป็นมาของปัญหาการวิจัย

โรงเรียนอนุบาลอำนาจเจริญ มีเป้าหมายที่สำคัญในการปฏิรูปการเรียนรู้ตาม พ.ร.บ. การศึกษา
แห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่มุ่งพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และส่งเสริมการวิจัยเพื่อ
พัฒนาการเรียนรู้ ซึ่งเป่าหมายดังกล่าวตรงตามแนวทางของโครงการ วิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้ง
โรงเรียน (วพร.) โรงเรียนอนุบาลอำนาจเจริญ จึงสนใจที่จะเข้าร่วม โครงการเพื่อส่งเสริมให้เกิดการปฏิรูป
การเรียนรู้ในโรงเรียน ทั้งนี้ โรงเรียนพบว่านักเรียนส่วนใหญ่ซึ่งมาจากหลากหลายอำเภอในจังหวัด มีพื้น
ฐานความรู้และวัฒนธรรมแต่ละท้องถิ่นแตกต่างกัน ซึ่งทำให้เกิดปัญหาในการการปกครอง การดูแล และการ
อบรมด้านความมีวินัยในตนเองเกี่ยวกับกฎระเบียบของโรงเรียน ซึ่งความมีวินัยในตนเองจะช่วยให้ นักเรียน
มีความรับผิดชอบ สามารถควบคุมตนเอง และปรับตัวให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โรงเรียนจึง
ร่วมกันกำหนดจุดเน้นในการปฏิรูปด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเอง
ของนักเรียนดังกล่าว

การดำเนินการตามโครงการวิจัยในครั้งนี้ เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยย่อย RDL 05/NE ซึ่ง
ประกอบด้วย โรงเรียนจำนวน 5 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านกุดปลาคุง โรงเรียนเมืองอำนาจเจริญ โรงเรียน
อนุบาลอำนาจเจริญ โรงเรียนบ้านสร้างถ่อ และโรงเรียนชุมชนเปือยหัวดง

2. หลักการและแนวคิดของการปฏิรูปการเรียนรู้

2.1 การดำเนินงานการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียนยึดหลักการและแนวคิดของชุดโครงการ
วพร. 4 แนวคิด คือ

- 1) แนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด ซึ่งเน้นการส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาไปตาม
ธรรมชาติ และความสามารถเต็มตามศักยภาพด้วยการจัดสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ และการวัดและ
ประเมินผลอย่างเหมาะสม
- 2) การปฏิรูปทั้งโรงเรียน ซึ่งเน้นให้ครูทั้งโรงเรียนรวมพลังกันเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อ
การเรียนรู้ของผู้เรียนในภาพรวม โดยทุกฝ่ายให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ทั้งผู้บริหาร โรงเรียน และผู้ปกครอง
ของนักเรียน เป็นต้น

3) การมีจุดเน้นในการปฏิรูป ซึ่งเน้นให้โรงเรียนนำเอาประเด็นที่ต้องการพัฒนาเป็นอันดับแรก มาดำเนินการก่อน เพื่อเป็นการรวมพลังในการปฏิรูปสิ่งที่เป็นจุดเน้นของโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จใน ระยะเวลาที่จำกัด ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ที่จะทำให้เห็นผลการปฏิรูป และช่วยให้เกิดแรงจูงใจที่จำดำเนินการ ปฏิรูปในประเด็นอื่น ๆ ต่อไป

4) การใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนาเป็นเครื่องมือ ซึ่งเน้นให้โรงเรียนมีกระบวนการพัฒนาที่ ยั่งยืนด้วยการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการที่ประกอบด้วยกระบวนการสำคัญ 2 อย่างคือกระบวนการวิจัย (R) และ กระบวนการพัฒนา (D) ซึ่งหมายถึงการวิจัยเพื่อแสวงหาความรู้และแนวทางในการพัฒนานวัตกรรม ตาม ด้วยการพัฒนานวัตกรรมที่ได้จากการวิจัยนั้น แล้วตามด้วยการวิจัยเพื่อตรวจสอบประเมินคุณภาพหรือหา ข้อบกพร่องและวิธีการปรับปรุงแก้ไข (R_2) เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนานวัตกรรมที่ได้ให้ดีขึ้น (D_2) ซึ่งกระบวนการวิจัยและพัฒนาดังกล่าวจะเป็นกระบวนการต่อเนื่องกันจนกว่าจะได้นวัตกรรมตาม มาตรฐานที่กำหนด

2.2 หลักการและแนวคิดของการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เป็นจุดเน้นของโรงเรียน ได้นำมากำหนดเป็น ตัวแปรต้นและตัวแปรตาม คือ

ตัวแปรตาม คือ ความมีวินัยในตนเองในด้าน กฎระเบียบของหมู่คณะ กฎระเบียบของห้องเรียน กฎระเบียบของโรงเรียน การตรงต่อเวลา การพูดจาสุภาพอ่อนโยน การวางตัวได้เหมาะสมกับกาลเทศะ การ รับผิดชอบต่อหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมาย การปฏิบัติตามกฎจรรยา และการแต่งกายสุภาพเรียบร้อย

ตัวแปรต้น คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

3. บริบทของโรงเรียน

โรงเรียนอนุบาลอำนาจเจริญ ตั้งอยู่ที่ เลขที่ 3 หมู่ 11 ถนนอนนทอำนาจ ตำบลบุ่ง อำเภอเมือง จังหวัด อำนาจเจริญ เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ มีนักเรียนทั้งสิ้น 1785 คน จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาล-ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 มีครู 62 คน ชาย 15 คน หญิง 47 คน เป็นครูอัตราจ้าง 2 คน ครูสำเร็จการศึกษาระดับ ปริญญาโท 2 คน และปริญญาตรี 60 คน สภาพชุมชน เป็นชุมชนหลากหลายวัฒนธรรม ซึ่งประกอบด้วยชุมชน คำชาย ข้าราชการ และเกษตรกรที่มีอาชีพทำนา ลักษณะเฉพาะของโรงเรียน เป็นโรงเรียนที่ด้านหน้าเป็น หน่วยงานราชการ ด้านขวาเป็นอาคารพาณิชย์ ด้านซ้ายเป็นชุมชนเกษตรกร และด้านหลังเป็นทุ่งนา ประชากรส่วนใหญ่มีฐานะระดับปานกลางขึ้นไป

4. วัตถุประสงค์ของนวัตกรรม

- 4.1 เพื่อช่วยให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อพัฒนานักเรียนด้านความมีวินัย
- 4.2 เพื่อช่วยให้ครูพัฒนานักเรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 4.3 เพื่อช่วยให้ผู้บริหารสนับสนุนส่งเสริมครูในการพัฒนาการเรียนรู้นักเรียน

- 4.4 เพื่อช่วยให้ผู้มีส่วนร่วมพัฒนาจากภายนอกโรงเรียนสามารถเสริมสร้างสมรรถภาพครูและผู้บริหารโรงเรียนในการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน

5. ยุทธศาสตร์ในการพัฒนา

5.1 ยุทธศาสตร์ของครู

ครูใช้การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนด้วยการประชุมปฏิบัติการเพื่อร่วมกันทำแผนการสอนแบบบูรณาการและจัดการเรียนรู้ตามแผนการสอน โดยครูใช้วิธีการวัดและประเมินผลด้วยการประเมินพฤติกรรมความมีวินัย 9 ด้าน คือกฎระเบียบของหมู่คณะ กฎระเบียบของห้องเรียน กฎระเบียบของโรงเรียน การตรงต่อเวลา การพูดจาสุภาพอ่อนโยน การวางตัวได้เหมาะสมกับกาลเทศะ การรับผิดชอบต่อหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมาย การปฏิบัติตามกฎจราจร และการแต่งกายสุภาพเรียบร้อย

5.2 ยุทธศาสตร์ของผู้บริหารโรงเรียน

ผู้บริหารโรงเรียนได้ดำเนินการด้วยการจัดปัจจัยเกื้อหนุน การจัดประชุมสัมมนา การจัดประชุมปฏิบัติการในการจัดทำแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อพัฒนาวินัยของนักเรียน และนิเทศติดตามผลการดำเนินงานของครู

5.3 ยุทธศาสตร์ของนักวิจัยภายนอก

นักวิจัยภายนอกได้ดำเนินการด้วยการประชุมสัมมนาผู้บริหารและครูเพื่อจัดระบบการนิเทศภายในในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อการพัฒนาวินัยของนักเรียน และร่วมนิเทศกับผู้บริหารด้วยการใช้เทคนิคการนิเทศแบบ 6 ร่วม

6. กระบวนการดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน

โรงเรียนได้ดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ 10 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การเตรียมการ โดยการสมัครเข้าร่วมโครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน ประชุมครู จัดตั้งคณะวิจัยระดับโรงเรียน และกรอบที่เป็นประเด็นสำหรับการวิจัย

ขั้นที่ 2 การสร้างความตระหนักและกำหนดประเด็นปัญหาวิจัย โดยการประชุมครูทั้งโรงเรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้และสรุปประเด็นปัญหาที่เป็นจุดเน้นที่โรงเรียนต้องดำเนินการซึ่งได้แก่การพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน 9 ด้าน ดังกล่าวข้างต้น

ขั้นที่ 3 การพัฒนาบุคลากร โดยการสร้างความเข้าใจให้แก่คณะครูในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

ขั้นที่ 4 ยุทธศาสตร์ในการดำเนินงาน โดยการสนับสนุนให้ครูทุกคนจัดทำแผนการสอนแบบบูรณาการด้วยการจัดฝึกอบรมในการทำแผน การศึกษาดูงาน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ขั้นที่ 5 การจัดทำแผนงานปฏิบัติการวิจัย โดยจัดทำแผนปฏิบัติการวิจัยและพัฒนาของครู แผนปฏิบัติการวิจัยและพัฒนาของผู้บริหาร และแผนปฏิบัติการวิจัยและพัฒนาของนักวิจัยภายนอก

ขั้นที่ 6 การพัฒนาตัวบ่งชี้ ซึ่งได้แก่การพัฒนาตัวแปรต้นคือการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการตามแผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้ ส่วนตัวแปรตามได้แก่ความมีวินัยของนักเรียน 9 ด้านคือ กฎระเบียบของหมู่คณะ กฎระเบียบของห้องเรียน กฎระเบียบของโรงเรียน การตรงต่อเวลา การพูดจาสุภาพอ่อนโยน การวางตัวได้เหมาะสมกับกาลเทศะ การรับผิดชอบต่อหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมาย การปฏิบัติตามกฎจราจร และการแต่งกายสุภาพเรียบร้อย

ขั้นที่ 7 การสร้างเครื่องมือวิจัย โดยครูจัดทำแผนการสอนแบบบูรณาการ เพื่อสอดคล้องกับความต้องการพัฒนาทั้ง 9 ด้าน จัดทำแบบทดสอบ และแบบบันทึกพฤติกรรมของนักเรียน ผู้บริหารทำการสำรวจปัจจัยเกื้อหนุน กำหนดหัวข้อและแนวทางในการนิเทศครู และสร้างแบบสอบถามและแบบสังเกตสำหรับครู และผู้ปกครองของนักเรียน และนักวิจัยภายนอกกำหนดหัวข้อในการนิเทศ และสร้างแบบสอบถามและแบบสังเกตสำหรับผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครองของนักเรียน

ขั้นที่ 8 การปฏิบัติการวิจัยและพัฒนา โดยดำเนินการตามแผนการสอนที่ครูจัดทำขึ้นในปีการศึกษา 2545 และในปีการศึกษา 2546 ได้ดำเนินการต่อเนื่องทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

ขั้นที่ 9 การเผยแพร่ผลงานและการขยายผล โดยการขยายผลการปฏิรูปการเรียนรู้ไปยังโรงเรียนเครือข่ายที่อยู่ใกล้เคียง

ขั้นที่ 10 การประเมินผลโครงการ โดยการประเมินจากการพัฒนาวินัยของนักเรียน และการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

7. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

7.1 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยวัดความมีวินัยในตนเอง และวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

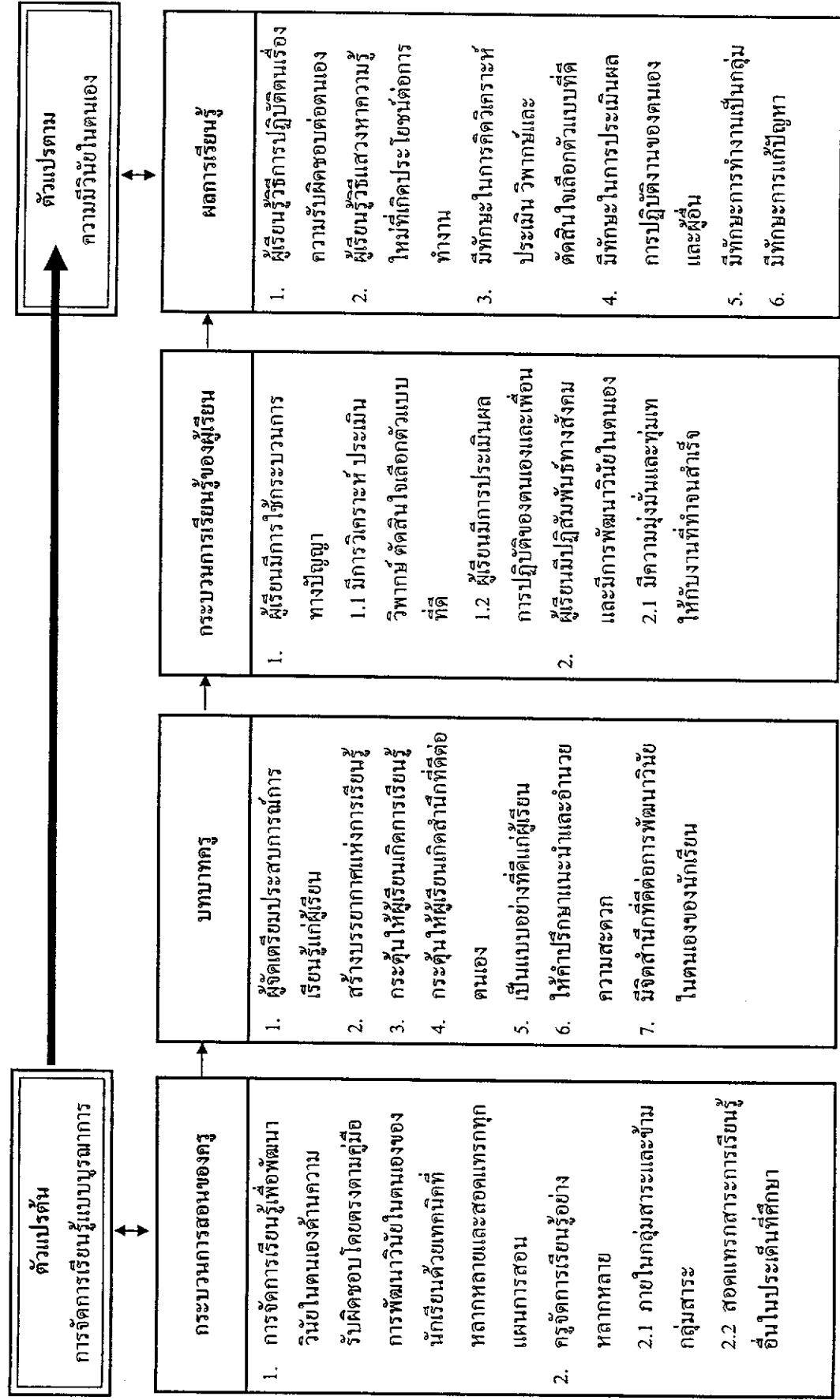
7.2 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้ที่เกี่ยวข้อง คือ ครูด้วยการตรวจแผนการสอนและนิเทศ และประเมินผลการสอนในระดับชั้น ระดับสายชั้น และระดับโรงเรียน วัดและประเมินผลผู้บริหารโรงเรียนด้วยการนิเทศและประเมินผลครูผู้สอน และวัดและประเมินผลนักวิจัยภายนอกด้วยการประชุม นิเทศ และประเมินผลผู้บริหาร และครู

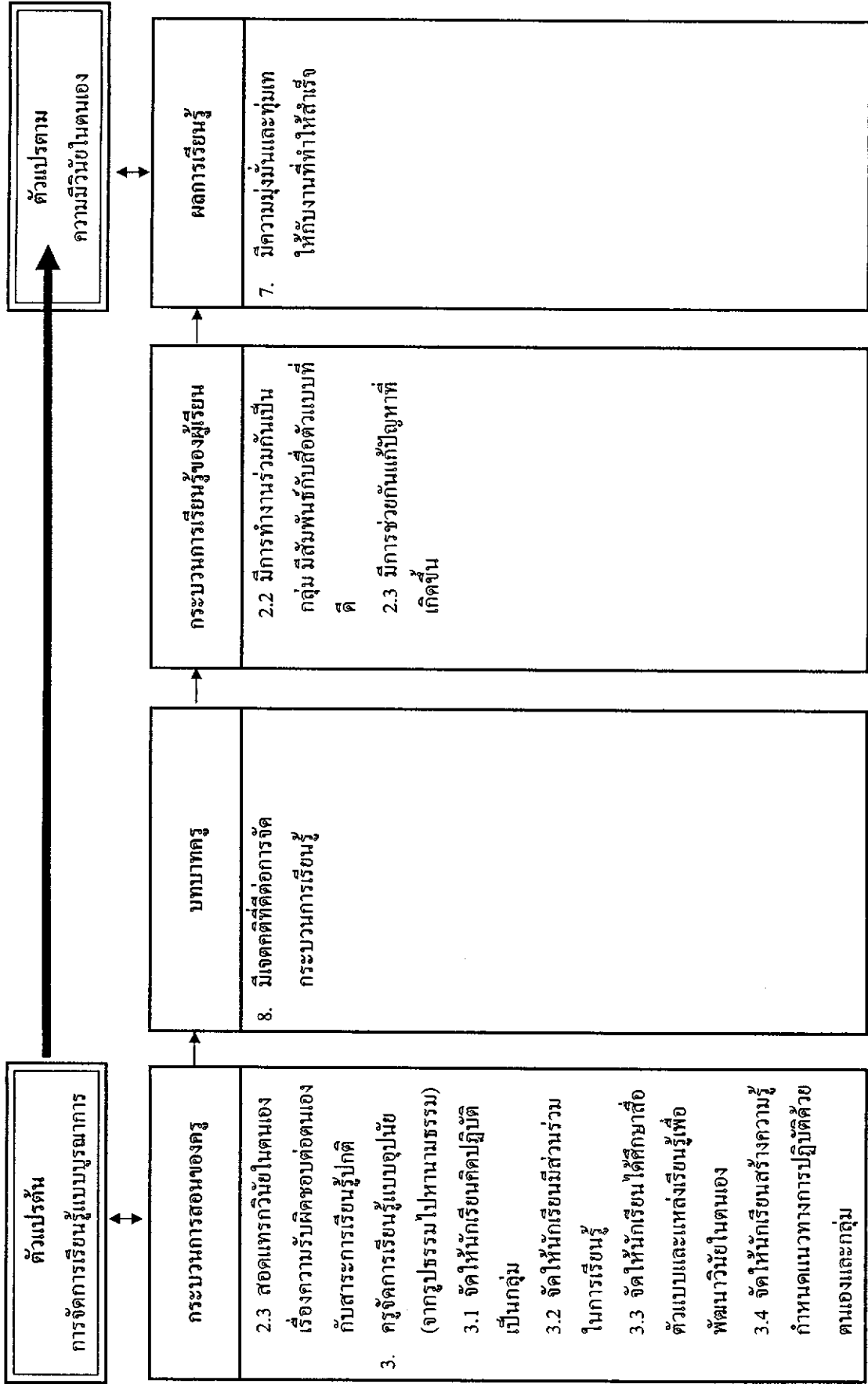
8. นวัตกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน

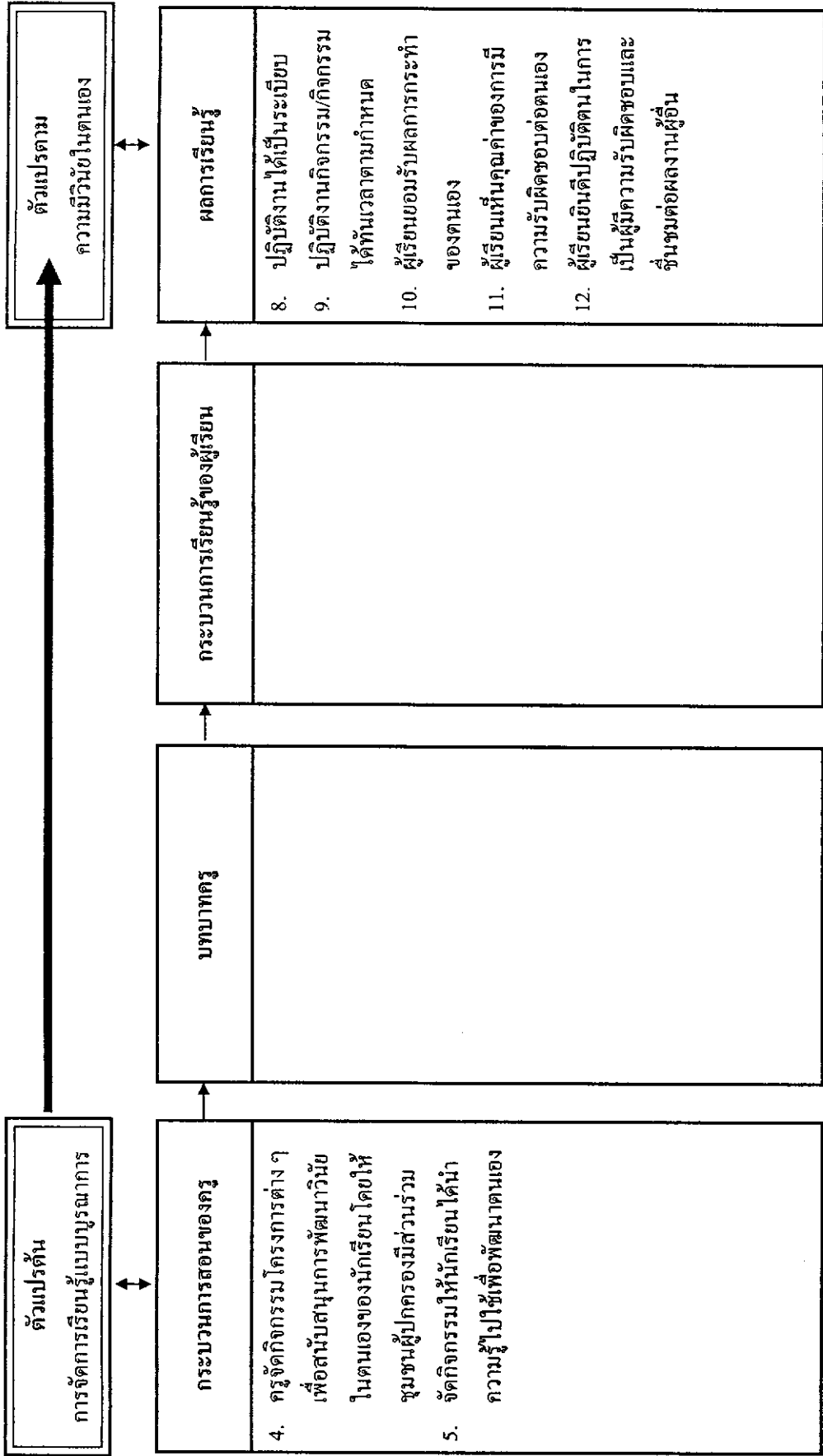
8.1 นวัตกรรมของครู

จากการดำเนินการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้เป็นระยะเวลา 2 ปี โรงเรียนได้นวัตกรรมดังต่อไปนี้

การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเอง ดังผังตัวบ่งชี้

8.2 นวัตกรรมของผู้บริหาร

ผู้บริหารได้สนับสนุนส่งเสริมการวิจัยเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียนด้วยการจัดปัจจัยเกื้อหนุน การนิเทศและประเมินผลการดำเนินงาน และการส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาและประเมินความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

8.3 นวัตกรรมของผู้มีส่วนร่วมพัฒนาจากภายนอก

นักวิจัยภายนอกได้ดำเนินการด้วยการประชุมสัมมนาผู้บริหารและครูเพื่อจัดระบบการนิเทศภายใน และร่วมนิเทศกับผู้บริหารด้วยการใช้เทคนิคการนิเทศแบบ 6 ร่วม

9. ผลการใช้นวัตกรรม

จากการดำเนินการวิจัยและพัฒนา นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อพัฒนาความมีวินัยของนักเรียนเกิดผล ดังนี้

9.1 ผลการเรียนรู้

9.1.1 ด้านผู้เรียน พบว่า นักเรียนทุกระดับชั้นมีวินัยดีขึ้น และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น โดยเฉลี่ยทั้งโรงเรียนในปีการศึกษา 2545 จากร้อยละ 77.18 เป็นร้อยละ 80.30 ในปีการศึกษา 2546

9.1.2 ด้านครู พบว่า ครูร้อยละ 70 จัดทำแผนการสอนแบบบูรณาการและทำการวิจัยในชั้นเรียนอย่างมีความรู้ความเข้าใจ

9.1.3 ด้านผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารจัดปัจจัยเกื้อหนุน จัดระบบการนิเทศภายใน โดยประชุมครูทั้งโรงเรียน จัดอบรมพัฒนาครูทั้งโรงเรียน จัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาให้มีส่วนร่วมในการอภิปราย วางแผนเกี่ยวกับโครงการ ร่วมพัฒนา และประเมินนักเรียน

9.1.4 ด้านนักวิจัยภายนอก พบว่า ได้จัดประชุมเกี่ยวกับการจัดระบบนิเทศ และร่วมนิเทศกับผู้บริหารด้วยเทคนิคการนิเทศแบบ 6 ร่วม

9.2 ผลผลิต

นักเรียน มีระเบียบวินัยมากขึ้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

ครู จัดทำแผนการสอนแบบบูรณาการและจัดการเรียนรู้ตามแผน

ผู้บริหาร มีระบบการนิเทศและทำการนิเทศประเมินผลการดำเนินงานของครูอย่างเป็นระบบ

นักวิจัยภายนอก ได้สรุปรายงานผลการนิเทศผู้บริหารและครู

9.3 ผลกระทบ

นักเรียนพัฒนาความมีวินัยในตนเอง และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

10. ข้อเสนอแนะในการนำนวัตกรรมไปใช้

โรงเรียนได้ให้ข้อเสนอแนะในการนำนวัตกรรมไปใช้สรุป ดังนี้

- 1) ควรจัดระบบเชื่อมโยงเครือข่ายทั้งในสถานศึกษา และระหว่างสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา เดียวกันและต่างเขต
- 2) ประสานงานให้เขตพื้นที่การศึกษาช่วยเหลือด้านงบประมาณ
- 3) ควรกำหนดให้การขยายผลเป็นนโยบายของเขตพื้นที่การศึกษา

.....

โครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน (วพร.)
ระดับโรงเรียน

บทสรุป

นวัตกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน

เรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
เพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

ของ

โรงเรียนเมืองอำนาจเจริญ (062)

อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ

นวัตกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน

เรื่อง

การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน
โรงเรียนเมืองอำนาจเจริญ อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ

.....

1. ความเป็นมาของปัญหาการวิจัย

โรงเรียนเมืองอำนาจเจริญมีเป้าหมายที่สำคัญในการปฏิรูปการเรียนรู้ตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่มุ่งพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ซึ่งเป้าหมายดังกล่าวตรงตามแนวทางของโครงการ วิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน (วพร.) โรงเรียนเมืองอำนาจเจริญจึงสนใจที่จะเข้าร่วมโครงการเพื่อส่งเสริมให้เกิดการปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียน ทั้งนี้ โรงเรียนพบว่าปัญหาที่สำคัญของโรงเรียนคือนักเรียนส่วนใหญ่ยังขาดความมีวินัยในตนเองเกี่ยวกับการทิ้งขยะไม่เป็นที่ ซึ่งวินัยในตนเองจะช่วยให้เด็กมีความรับผิดชอบ สามารถควบคุมตนเอง และปรับตัวให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โรงเรียนจึงร่วมกันกำหนดจุดเน้นในการปฏิรูปด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนดังกล่าว

การดำเนินการตามโครงการวิจัยในครั้งนี้ เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยย่อย RDL 05/NE ซึ่งประกอบด้วย โรงเรียนจำนวน 5 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านกุดปลาตุก โรงเรียนเมืองอำนาจเจริญ โรงเรียนอนุบาลอำนาจเจริญ โรงเรียนบ้านสร้างถ่อ และโรงเรียนชุมชนเปือยหัวดง

2. หลักการและแนวคิดของการปฏิรูปการเรียนรู้

2.1 การดำเนินงานการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียนยึดหลักการและแนวคิดของชุดโครงการ
วพร. 4 แนวคิด คือ

- 1) แนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด ซึ่งเน้นการส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาไปตามธรรมชาติ และความสามารถเต็มตามศักยภาพด้วยการจัดสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลอย่างเหมาะสม
- 2) การปฏิรูปทั้งโรงเรียน ซึ่งเน้นให้ครูทั้งโรงเรียนรวมพลังกันเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในภาพรวม โดยทุกฝ่ายให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ทั้งผู้บริหาร โรงเรียน และผู้ปกครองของนักเรียน เป็นต้น
- 3) การมีจุดเน้นในการปฏิรูป ซึ่งเน้นให้โรงเรียนนำเอาประเด็นที่ต้องการพัฒนาเป็นอันดับแรกมาดำเนินการก่อน เพื่อเป็นการรวมพลังในการปฏิรูปสิ่งที่เป็นจุดเน้นของโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จใน

ระยะเวลาที่จำกัด ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ที่จะทำให้เห็นผลการปฏิรูป และช่วยให้เกิดแรงจูงใจที่จำดำเนินการปฏิรูปในประเด็นอื่น ๆ ต่อไป

4) การใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนาเป็นเครื่องมือ ซึ่งเน้นให้โรงเรียนมีกระบวนการพัฒนาที่ยั่งยืนด้วยการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการที่ประกอบด้วยกระบวนการสำคัญ 2 อย่างคือกระบวนการวิจัย (R) และกระบวนการพัฒนา (D) ซึ่งหมายถึงการวิจัยเพื่อแสวงหาความรู้และแนวทางในการพัฒนานวัตกรรม ตามด้วยการพัฒนานวัตกรรมที่ได้จากการวิจัยนั้น แล้วตามด้วยการวิจัยเพื่อตรวจสอบประเมินคุณภาพหรือหาข้อบกพร่องและวิธีการปรับปรุงแก้ไข (R₂) เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนานวัตกรรมที่ได้ให้ดีขึ้น (D₂) ซึ่งกระบวนการวิจัยและพัฒนาดังกล่าวจะเป็นกระบวนการต่อเนื่องกันจนกว่าจะได้นวัตกรรมตามมาตรฐานที่กำหนด

2.2 หลักการและแนวคิดของการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เป็นจุดเน้นของโรงเรียน ได้นำมากำหนดเป็น ตัวแปรต้นและตัวแปรตาม คือ

ตัวแปรตาม คือ ความมีวินัยของนักเรียน

ตัวแปรต้น คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

3. บริบทของโรงเรียน

โรงเรียนเมืองอำนาจเจริญ เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญ จัดการศึกษาในระดับอนุบาล-ประถมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียน 1406 คน มีครู 59 คน ชาย 16 คน หญิง 43 คน จบการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี 1 คน ปริญญาตรี 55 คน และปริญญาโท 3 คน โรงเรียนตั้งอยู่ในชุมชนเมือง ซึ่งมีเขตบริการ 15 ชุมชน ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพไม่แน่นอน ในลักษณะรับจ้างทั่วไป และมีฐานะยากจน

4. วัตถุประสงค์ของนวัตกรรม

- 4.1 เพื่อช่วยให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อพัฒนาความมีวินัยของนักเรียน
- 4.2 เพื่อช่วยให้ครูพัฒนานักเรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 4.3 เพื่อช่วยให้ผู้บริหารสนับสนุนส่งเสริมครูในการพัฒนาการเรียนรู้นักเรียน
- 4.4 เพื่อช่วยให้ผู้มีส่วนร่วมพัฒนาจากภายนอกโรงเรียนสามารถเสริมสร้างสมรรถภาพครูและผู้บริหารโรงเรียนในการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน

5. ยุทธศาสตร์การปฏิรูปทั้งโรงเรียน

5.1 ยุทธศาสตร์ของครู

ครูใช้การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนด้วยการประชุมปฏิบัติการเพื่อร่วมกันทำแผนการสอนแบบบูรณาการและการจัดการเรียนรู้ตามแผนการสอน โดยครูใช้วิธีการวัดและประเมินผลด้วยการประเมินพฤติกรรมความมีวินัยของนักเรียนด้านการทิ้งขยะ และการทำความสะอาดในทุกสาระการเรียนรู้ นอกจากนั้น พบว่าครูทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเพื่อการพัฒนาวินัยของนักเรียน

5.2 ยุทธศาสตร์ของผู้บริหารโรงเรียน

ผู้บริหารโรงเรียนได้ดำเนินการด้วยการจัดปัจจัยเกื้อหนุน จัดการนิเทศภายใน คือนิเทศการสอนของครู และจัดให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้วยการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองของนักเรียนเพื่อให้รับรู้ถึงโครงการและร่วมประเมินการพัฒนาความมีวินัยของนักเรียน

5.3 ยุทธศาสตร์ของนักวิจัยภายนอก

นักวิจัยภายนอกได้ดำเนินการด้วยการประชุมสัมมนาผู้บริหารและครูเพื่อจัดระบบการนิเทศภายในในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อการพัฒนาวินัยของนักเรียน และร่วมนิเทศกับผู้บริหารด้วยการใช้เทคนิคการนิเทศแบบ 6 ร่วม

6. กระบวนการดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน

โรงเรียนได้ดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ 10 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การเตรียมการ โดยการสมัครเข้าร่วมโครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน ประชุมและจัดตั้งคณะวิจัยระดับโรงเรียน โดยมีหัวหน้าช่วงชั้นประสานงาน

ขั้นที่ 2 การสร้างความตระหนัก และกำหนดประเด็นปัญหาวิจัย โดยการประชุมครูทั้งโรงเรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้และสรุปประเด็นปัญหาที่เป็นจุดเน้นที่โรงเรียนต้องดำเนินการซึ่งได้แก่การพัฒนาความมีวินัยของนักเรียน

ขั้นที่ 3 การพัฒนานุเคราะห์ โดยการสร้างความเข้าใจให้แก่คณะครูในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

ขั้นที่ 4 ยุทธศาสตร์ในการดำเนินงาน โดยการสนับสนุนให้ครูทุกคนจัดทำแผนการสอนแบบบูรณาการด้วยการสอดแทรกการพัฒนาวินัยของนักเรียน

ขั้นที่ 5 การจัดทำแผนงานปฏิบัติการวิจัย โดยจัดทำแผนปฏิบัติการวิจัยและพัฒนาของครู แผนปฏิบัติการวิจัยและพัฒนาของผู้บริหาร และแผนปฏิบัติการวิจัยและพัฒนาของนักวิจัยภายนอก

ขั้นที่ 6 การพัฒนาตัวบ่งชี้ ซึ่งได้แก่การพัฒนาตัวแปรต้นคือการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการตาม แผนการจัดการเรียนรู้ ส่วนตัวแปรตามได้แก่ความมีวินัยของนักเรียน

ขั้นที่ 7 การสร้างเครื่องมือวิจัย โดยครูจัดทำแผนการสอนแบบบูรณาการ การสำรวจพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียน การสร้างเครื่องมือวัดผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ผู้บริหารทำการสำรวจปัจจัยเกื้อหนุน กำหนดหัวข้อและแนวทางในการนิเทศครู และสร้างแบบสอบถามและแบบสังเกตสำหรับครูและ ผู้ปกครองนักเรียน และนักวิจัยภายนอกกำหนดหัวข้อในการนิเทศ และสร้างแบบสอบถามและแบบสังเกต สำหรับผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครองของนักเรียน

ขั้นที่ 8 การปฏิบัติการวิจัยและพัฒนา โดยดำเนินการตามแผนการสอนที่ครูจัดทำขึ้นในปีการศึกษา 2545 และในปีการศึกษา 2546 ได้ดำเนินการต่อเนื่องด้วยการปรับปรุงแผนการสอนให้สอดคล้องกับตัวแปรตามมากยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 9 การเผยแพร่ผลงานและการขยายผล โดยการขยายผลการปฏิรูปการเรียนรู้ไปยังโรงเรียนใกล้เคียงในกลุ่มเดียวกัน

ขั้นที่ 10 การประเมินผลโครงการ โดยการประเมินจากการจัดทำแผนการสอนของครู การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ และการสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยของนักเรียน

7. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

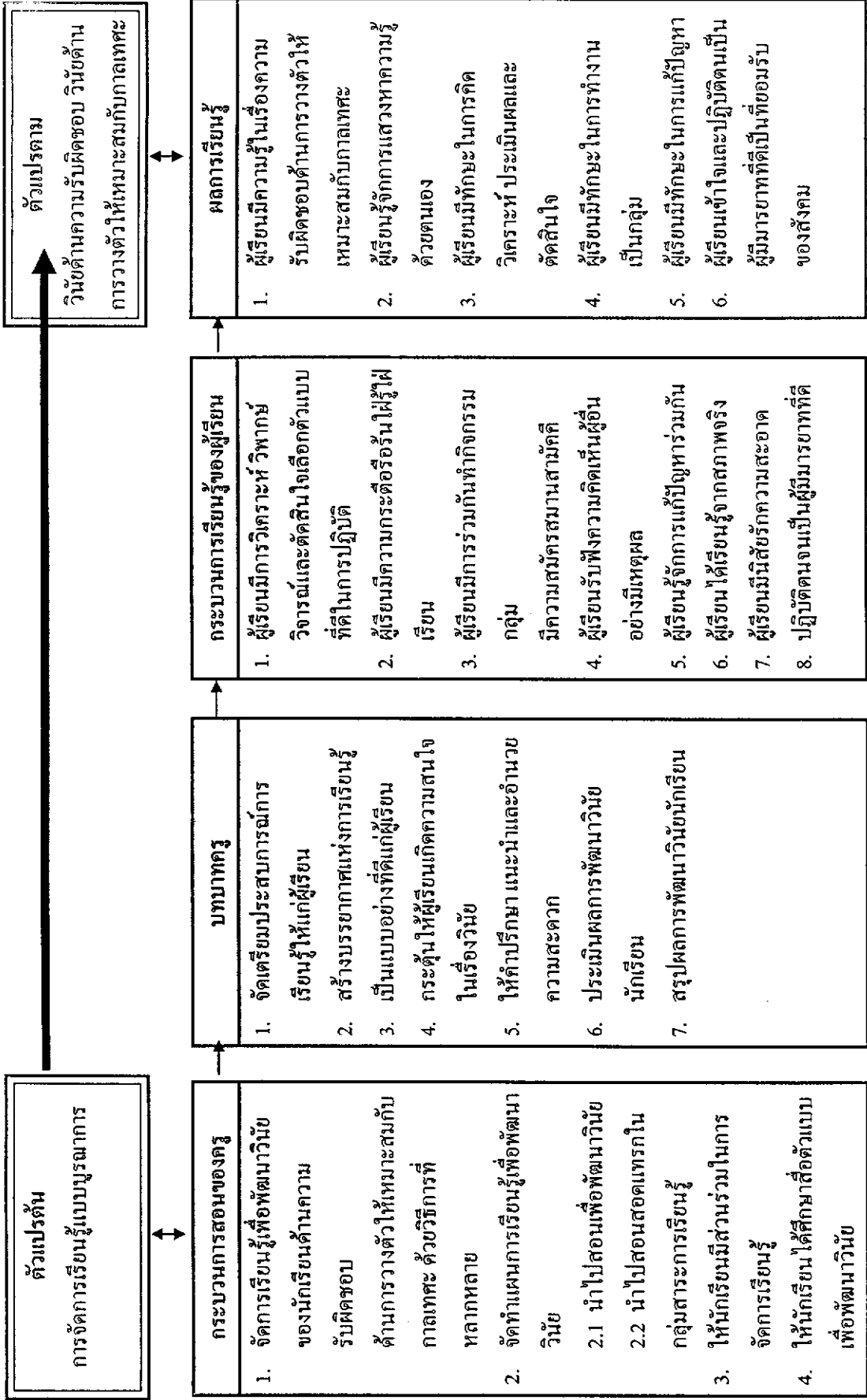
7.1 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยวัดความมีวินัย

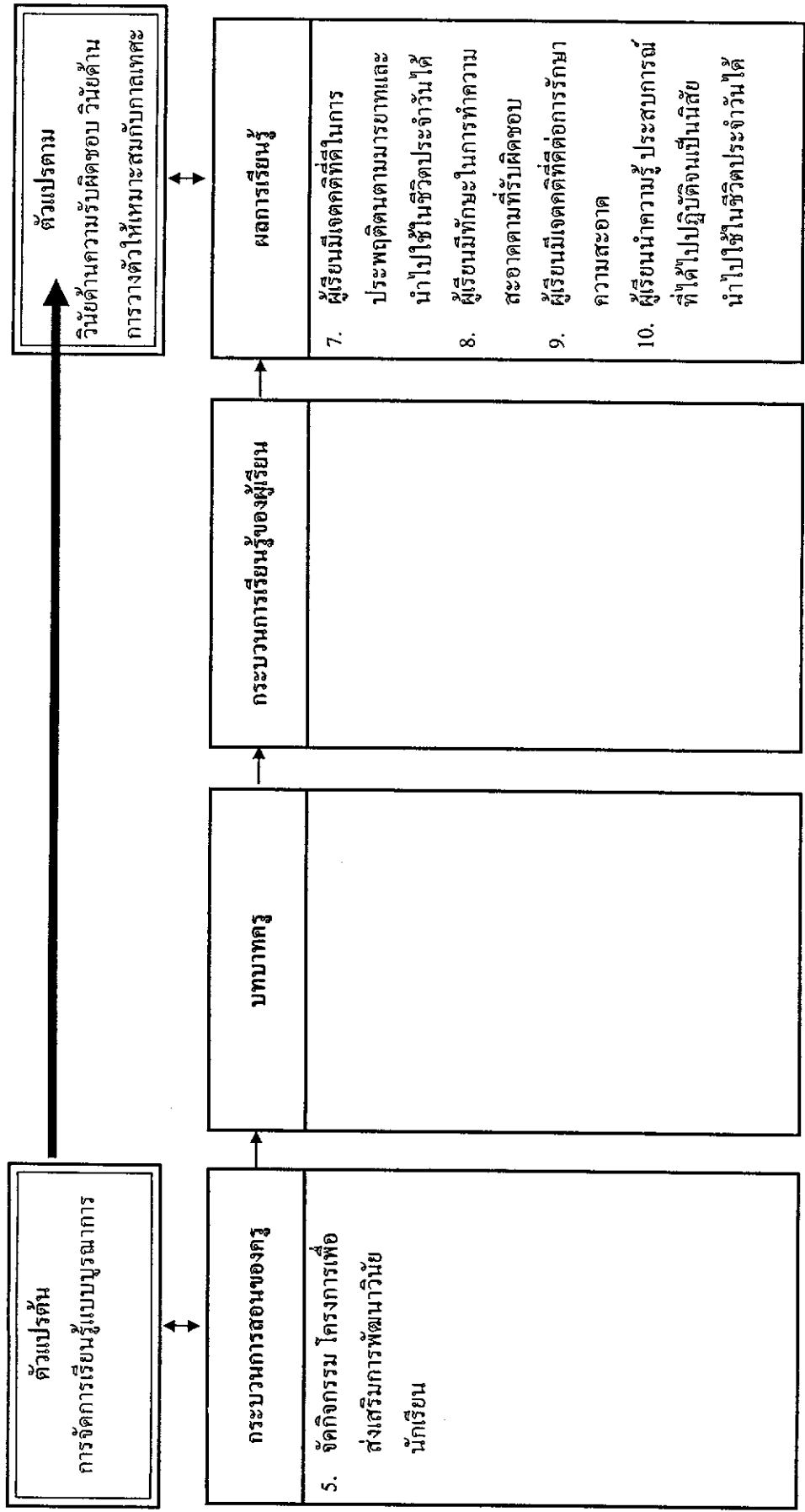
7.2 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้ที่เกี่ยวข้อง คือ ครูด้วยการตรวจแผนการสอน และนิเทศการสอน ผู้บริหารโรงเรียนด้วยการนิเทศและประเมินผลครูผู้สอน และนักวิจัยภายนอกด้วยการประชุม นิเทศ และประเมินผลผู้บริหาร และครู

8. นวัตกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน

8.1 นวัตกรรมของครู

จากการดำเนินการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้เป็นเวลา 2 ปี โรงเรียนได้ นวัตกรรมดังผังตัวบ่งชี้ต่อไปนี้

8.2 นวัตกรรมของผู้บริหาร

ผู้บริหารได้สนับสนุนส่งเสริมการวิจัยเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียนด้วยการจัดปัจจัยเกื้อหนุน การนิเทศและประเมินผลการดำเนินงาน และการส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาและประเมินความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

8.3 นวัตกรรมของผู้มีส่วนร่วมพัฒนาจากภายนอก

นักวิจัยภายนอกได้ดำเนินการด้วยการประชุมสัมมนาผู้บริหารและครูเพื่อจัดระบบการนิเทศภายใน และร่วมนิเทศกับผู้บริหารด้วยการใช้เทคนิคการนิเทศแบบ 6 ร่วม

9. ผลการใช้นวัตกรรม

จากการดำเนินการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อพัฒนาความมีวินัยของนักเรียน เกิดผล ดังนี้

9.1 ผลการเรียนรู้

9.1.1 ด้านผู้เรียน พบว่า นักเรียนทุกระดับชั้นมีวินัยมากยิ่งขึ้น และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเฉลี่ยน่าพอใจ

9.1.2 ด้านครู พบว่า ครูทุกคนจัดทำแผนการสอนแบบบูรณาการและทำการวิจัยในชั้นเรียน

9.1.3 ด้านผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารจัดปัจจัยเกื้อหนุน จัดระบบนิเทศภายในโดยประชุมครู และนิเทศการสอนของครู และจัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียนเพื่อรับรู้เกี่ยวกับโครงการ ร่วมพัฒนาและประเมินความมีวินัยของนักเรียน

9.1.4 ด้านนักวิจัยภายนอก พบว่า ได้จัดประชุมเกี่ยวกับการจัดระบบนิเทศ และร่วมนิเทศกับผู้บริหารด้วยเทคนิคการนิเทศแบบ 6 ร่วม

9.2 ผลผลิต

9.2.1 นักเรียนมีระเบียบวินัยมากขึ้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

9.2.2 ครูจัดทำแผนการสอนแบบบูรณาการและจัดการเรียนรู้ตามแผน

9.2.3 ผู้บริหารมีระบบการนิเทศและทำการนิเทศ ประเมินผลการดำเนินงานของครูอย่างเป็นระบบ

9.2.4 นักวิจัยภายนอกได้สรุปรายงานผลการนิเทศผู้บริหารและครู

9.3 ผลกระทบ

นักเรียนมีวินัย และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

10. ข้อเสนอแนะในการนำนวัตกรรมไปใช้

โรงเรียนได้ให้ข้อเสนอแนะในการนำนวัตกรรมไปใช้สรุป ดังนี้

- 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรเน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมให้มากที่สุด
- 2) ครูควรปรับปรุงแผนการสอนให้น่าสนใจและเหมาะสมกับนักเรียนมากยิ่งขึ้น
- 3) ครูควรให้ความใกล้ชิด รักและเอาใจใส่ต่อการพัฒนาวิสัยของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ
- 4) ครูควรศึกษาปัญหาของนักเรียน และร่วมแก้ไขปัญหากับผู้ปกครอง
- 5) ครูควรแสดงความชื่นชมยินดีต่อนักเรียนเมื่อนักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์

.....

โครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน (วพร.)
ระดับโรงเรียน

บทสรุป

นวัตกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน

เรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
เพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

ของ

โรงเรียนบ้านกุดปลาตุก (063)

อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ

เอกสารนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยย่อย วพร. รหัส RDL 05/NE

นวัตกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน
เรื่อง

การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน
โรงเรียนบ้านกุคปลาตุก อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ

1. ความเป็นมาของปัญหาการวิจัย

โรงเรียนบ้านกุคปลาตุกมีเป้าหมายที่สำคัญในการปฏิรูปการเรียนรู้ตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่มุ่งพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ซึ่งเป้าหมายดังกล่าวตรงตามแนวทางของโครงการ วิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน (วพร.) โรงเรียนบ้านกุคปลาตุกจึงสนใจที่จะเข้าร่วมโครงการเพื่อส่งเสริมให้เกิดการปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียน ทั้งนี้ โรงเรียนพบว่านักเรียนร้อยละ 70 ยังขาดระเบียบวินัยในตนเองเกี่ยวกับกฎระเบียบของโรงเรียน ซึ่งความมีวินัยในตนเองจะช่วยให้เด็กมีความรับผิดชอบ สามารถควบคุมตนเอง และปรับตัวให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โรงเรียนจึงร่วมกันกำหนดจุดเน้นในการปฏิรูปด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนดังกล่าว

การดำเนินการตามโครงการวิจัยในครั้งนี้ เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยย่อย RDL 05/NE ซึ่งประกอบด้วย โรงเรียนจำนวน 5 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านกุคปลาตุก โรงเรียนเมืองอำนาจเจริญ โรงเรียนอนุบาลอำนาจเจริญ โรงเรียนบ้านสร้างถ่อ และโรงเรียนชุมชนเปือยหัวดวง

2. หลักการและแนวคิดของการปฏิรูปการเรียนรู้

2.1 การดำเนินงานการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียนยึดหลักการและแนวคิดของชุดโครงการ
วพร. 4 แนวคิด คือ

- 1) แนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด ซึ่งเน้นการส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาไปตามธรรมชาติ และความสามารถเต็มตามศักยภาพด้วยการจัดสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลอย่างเหมาะสม
- 2) การปฏิรูปทั้งโรงเรียน ซึ่งเน้นให้ครูทั้งโรงเรียนรวมพลังกันเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในภาพรวม โดยทุกฝ่ายให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ทั้งผู้บริหาร โรงเรียน และผู้ปกครองของนักเรียน เป็นต้น
- 3) การมีจุดเน้นในการปฏิรูป ซึ่งเน้นให้โรงเรียนนำเอาประเด็นที่ต้องการพัฒนาเป็นอันดับแรกมาดำเนินการก่อน เพื่อเป็นการรวมพลังในการปฏิรูปสิ่งที่เป็นจุดเน้นของโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จใน

ระยะเวลาที่จำกัด ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ที่จะทำให้เห็นผลการปฏิรูป และช่วยให้เกิดแรงจูงใจที่จำดำเนินการปฏิรูปในประเด็นอื่น ๆ ต่อไป

4) การใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนาเป็นเครื่องมือ ซึ่งเน้นให้โรงเรียนมีกระบวนการพัฒนาที่ยั่งยืนด้วยการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการที่ประกอบด้วยกระบวนการสำคัญ 2 อย่างคือกระบวนการวิจัย (R) และกระบวนการพัฒนา (D) ซึ่งหมายถึงการวิจัยเพื่อแสวงหาความรู้และแนวทางในการพัฒนานวัตกรรม ตามด้วยการพัฒนานวัตกรรมที่ได้จากการวิจัยนั้น แล้วตามด้วยการวิจัยเพื่อตรวจสอบประเมินคุณภาพหรือหาข้อบกพร่องและวิธีการปรับปรุงแก้ไข (R_2) เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนานวัตกรรมที่ได้ให้ดีขึ้น (D_2) ซึ่งกระบวนการวิจัยและพัฒนาดังกล่าวจะเป็นกระบวนการต่อเนื่องกันจนกว่าจะได้นวัตกรรมตามมาตรฐานที่กำหนด

2.2 หลักการและแนวคิดของการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เป็นจุดเน้นของโรงเรียน ได้กำหนด ตัวแปรต้น และตัวแปรตาม ดังนี้

ตัวแปรตาม คือ ความมีวินัยในตนเองเกี่ยวกับกฎระเบียบของโรงเรียนเรื่องการร่วมกิจกรรมหน้าเสาธง ซึ่งประกอบด้วย วินัยในด้าน การเข้าแถวรวดเร็วเรียบร้อย ร้องเพลงชาติถูกต้อง สวดมนต์ไหว้พระถูกต้อง กล่าวแผ่เมตตาถูกต้อง กล่าวคำปฏิญาณตนถูกต้อง ร้องเพลงมาร์ชของ โรงเรียนถูกต้อง ร้องเพลงโรงเรียนสีขาวถูกต้อง รายงานการปฏิบัติงานของสภานักเรียน และเดินแถวเข้าห้องเรียนเป็นระเบียบ

ตัวแปรต้น คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

3. บริบทของโรงเรียน

โรงเรียนบ้านกุคปลาตุก ตั้งอยู่ที่ หมู่ 2 ตำบลกุคปลาตุก อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ เป็นโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอำนาจเจริญ จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาล - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีครู 14 คน ชาย 8 คน หญิง 6 คน เป็นครูอัตราจ้าง 3 คน ครูสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท 3 คน และปริญญาตรี 11 คน สภาพชุมชน เป็นชุมชนเกษตรกรที่มีอาชีพทำนาและทำไร่ ลักษณะเฉพาะของโรงเรียน เป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในชุมชนที่ประชากรส่วนใหญ่นิยมเล่นสนุกสนาน เล่นการพนัน ดื่มสุรา และเสพยาเสพติด แต่โรงเรียนก็มีกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง และได้รับเกียรติบัตรเป็นโรงเรียนสีขาวและเป็นโรงเรียนแกนนำปฏิรูปการเรียนรู้ โรงเรียนมีนักเรียน 423 คน ซึ่งส่วนใหญ่ฐานะยากจน

4. วัตถุประสงค์ของนวัตกรรม

- 4.1 เพื่อช่วยให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อพัฒนานักเรียนด้านความมีวินัย
- 4.2 เพื่อช่วยให้ครูพัฒนานักเรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 4.3 เพื่อช่วยให้ผู้บริหารสนับสนุนส่งเสริมครูในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน

4.4 เพื่อช่วยให้ผู้มีส่วนร่วมพัฒนาจากภายนอกโรงเรียนสามารถเสริมสร้างสมรรถภาพครูและผู้บริหารโรงเรียนในการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน

5. ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน

5.1 ยุทธศาสตร์ของครู

ครูใช้การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนด้วยการประชุมปฏิบัติการเพื่อร่วมกันทำแผนการสอนแบบบูรณาการและการจัดการเรียนรู้ตามแผนการสอน โดยครูใช้วิธีการวัดและประเมินผลด้วยการประเมินพฤติกรรมและการเข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธงและการทดสอบเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนใน 8 สาระการเรียนรู้ นอกจากนั้น พบว่าครูทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนควบคู่กับการจัดการเรียนรู้ 2 แบบ คือ แบบพัฒนาการเรียนรู้ และแบบแก้ปัญหา ซึ่งครูทุกคนได้ทำการวิจัยเรื่องเดียวกันคือการพัฒนาวินัยในตนเองของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธง

5.2 ยุทธศาสตร์ของผู้บริหารโรงเรียน

ผู้บริหารโรงเรียนได้ดำเนินการด้วยการจัดปัจจัยเกื้อหนุน จัดการนิเทศภายในโดยประชุมครูเดือนละ 1 ครั้งและนิเทศการสอนของครูคนละ 1 ครั้งใน 1 ภาคเรียน นอกจากนั้น ยังได้จัดให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้วยการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองของนักเรียนเพื่อให้รับรู้ถึงโครงการและร่วมประเมินการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

5.3 ยุทธศาสตร์ของนักวิจัยภายนอก

นักวิจัยภายนอกได้ดำเนินการด้วยการประชุมสัมมนาผู้บริหารและครูเพื่อจัดระบบการนิเทศภายในในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อการพัฒนาวินัยของนักเรียน และร่วมนิเทศกับผู้บริหารด้วยการใช้เทคนิคการนิเทศแบบ 6 ร่วม คือ ร่วมคิด ร่วมเรียนรู้ ร่วมปฏิบัติ ร่วมตรวจสอบ ร่วมปรับปรุงและพัฒนา และร่วมสรุปรายงาน

6. กระบวนการดำเนินงานการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน

โรงเรียนได้ดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ 10 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การเตรียมการ โดยการสมัครเข้าร่วมโครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน ประชุมและจัดตั้งคณะวิจัยระดับโรงเรียนช่วงชั้นที่ 1-3 โดยมีหัวหน้าช่วงชั้นประสานงาน

ขั้นที่ 2 การสร้างความตระหนักและกำหนดประเด็นปัญหาวิจัย โดยการประชุมครูทั้งโรงเรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้และสรุปประเด็นปัญหาที่เป็นจุดเน้นที่โรงเรียนต้องดำเนินการซึ่งได้แก่การพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

ขั้นที่ 3 การพัฒนาบุคลากร โดยการสร้างความเข้าใจให้แก่คณะครูในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

ขั้นที่ 4 ยุทธศาสตร์ในการดำเนินงาน โดยการสนับสนุนให้ครูทุกคนจัดทำแผนการสอนแบบบูรณาการด้วยการสอดแทรกหน่วยกิจกรรมหน้าเสาธงในการพัฒนาวินัยของนักเรียน

ขั้นที่ 5 การจัดทำแผนงานปฏิบัติการวิจัย โดยจัดทำแผนปฏิบัติการวิจัยและพัฒนาของครู แผนปฏิบัติการวิจัยและพัฒนาของผู้บริหาร และแผนปฏิบัติการวิจัยและพัฒนาของนักวิจัยภายนอก

ขั้นที่ 6 การพัฒนาตัวบ่งชี้ ซึ่งได้แก่การพัฒนาตัวแปรต้นคือการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการตามแผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้ ส่วนตัวแปรตาม ได้แก่ ความมีวินัยของนักเรียนในการร่วมกิจกรรมหน้าเสาธง 9 ด้าน คือการเข้าแถว การร้องเพลงชาติไทย การสวดมนต์ไหว้พระ การกล่าวคำแผ่เมตตา การกล่าวปฏิญาณตน การร้องเพลงมาร์ชของโรงเรียน การร้องเพลงโรงเรียนสีขาว การรายงานผลการปฏิบัติงานของสถานนักเรียน และการเดินแถวเข้าห้องเรียน

ขั้นที่ 7 การสร้างเครื่องมือวิจัย โดยครูจัดทำแผนการสอนแบบบูรณาการ การสำรวจพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียน การกำหนดกรอบการปฏิบัติในการร่วมกิจกรรมหน้าเสาธง การสร้างเครื่องมือวัดผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ผู้บริหารทำการสำรวจปัจจัยเกื้อหนุน กำหนดหัวข้อและแนวทางในการนิเทศครู และสร้างแบบสอบถามและแบบสังเกตสำหรับครูและผู้ปกครองนักเรียน และนักวิจัยภายนอก กำหนดหัวข้อในการนิเทศ และสร้างแบบสอบถามและแบบสังเกตสำหรับผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครองของนักเรียน

ขั้นที่ 8 การปฏิบัติการวิจัยและพัฒนา โดยดำเนินการตามแผนการสอนที่ครูจัดทำขึ้น ในปีการศึกษา 2545 และในปีการศึกษา 2546 ได้ดำเนินการต่อเนื่องด้วยการปรับปรุงแผนการสอนให้สอดคล้องกับตัวแปรตามมากยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 9 การเผยแพร่ผลงานและการขยายผล โดยการขยายผลการปฏิรูปการเรียนรู้ไปยังโรงเรียนใกล้เคียงคือโรงเรียนบ้านวังแคน โรงเรียนบ้านป่าคิ้ว โรงเรียนบ้านนาสีนวน และโรงเรียนบ้านนาเมือง

ขั้นที่ 10 การประเมินผลโครงการ โดยการประเมินจากการจัดทำแผนการสอนของครู การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ และการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน

7. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

7.1 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยวัดความมีวินัยในตนเองในการร่วมกิจกรรมหน้าเสาธง ด้วยการสังเกตพฤติกรรมตามแบบสังเกต 9 ด้านดังกล่าวข้างต้น

7.2 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้ที่เกี่ยวข้อง

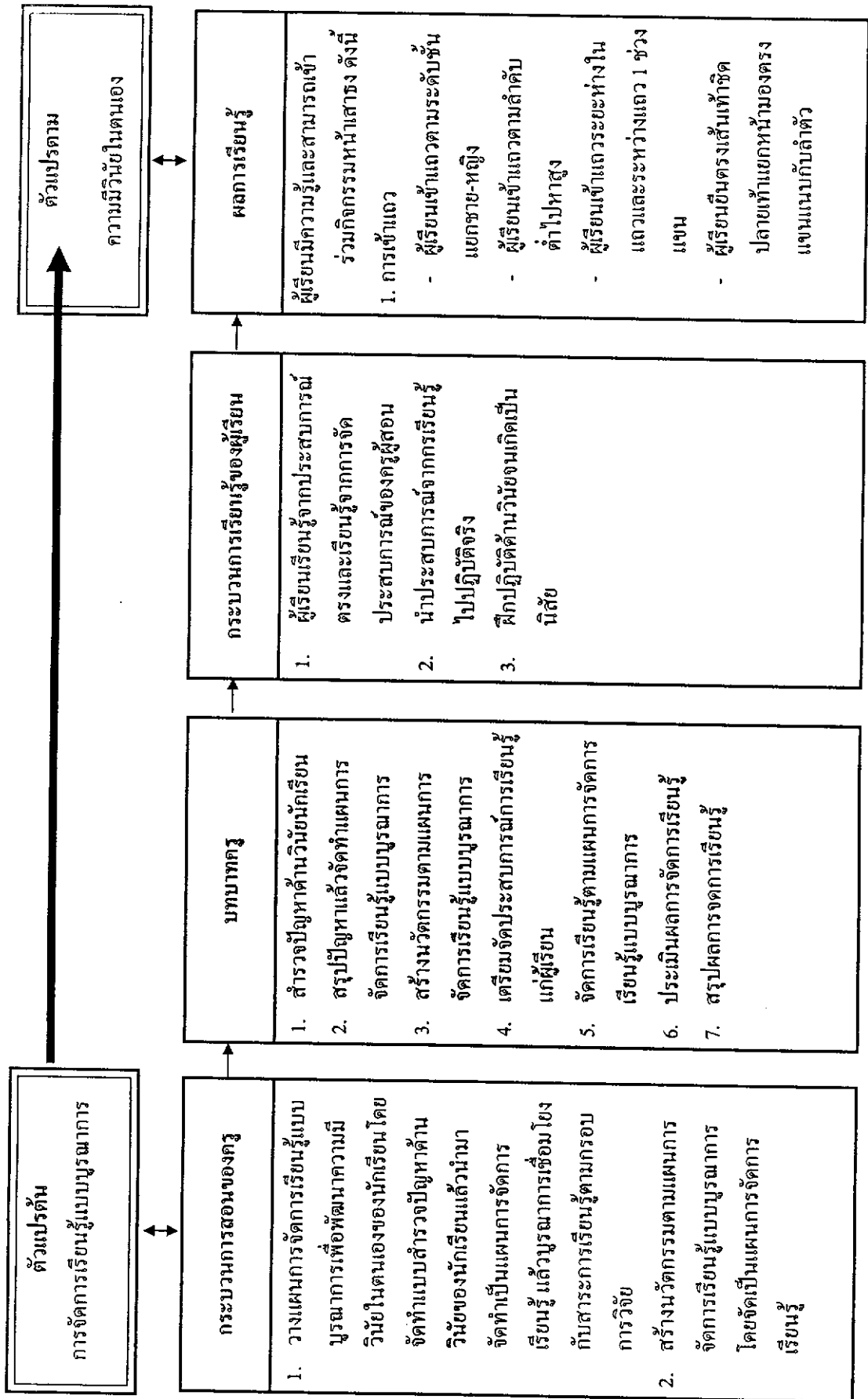
- ครูด้วยการตรวจแผนการสอนและนิเทศการสอน
- ผู้บริหาร โรงเรียนด้วยการนิเทศและประเมินผลครูผู้สอน
- นักวิจัยภายนอกด้วยการประชุม นิเทศ และประเมินผลผู้บริหาร และครู

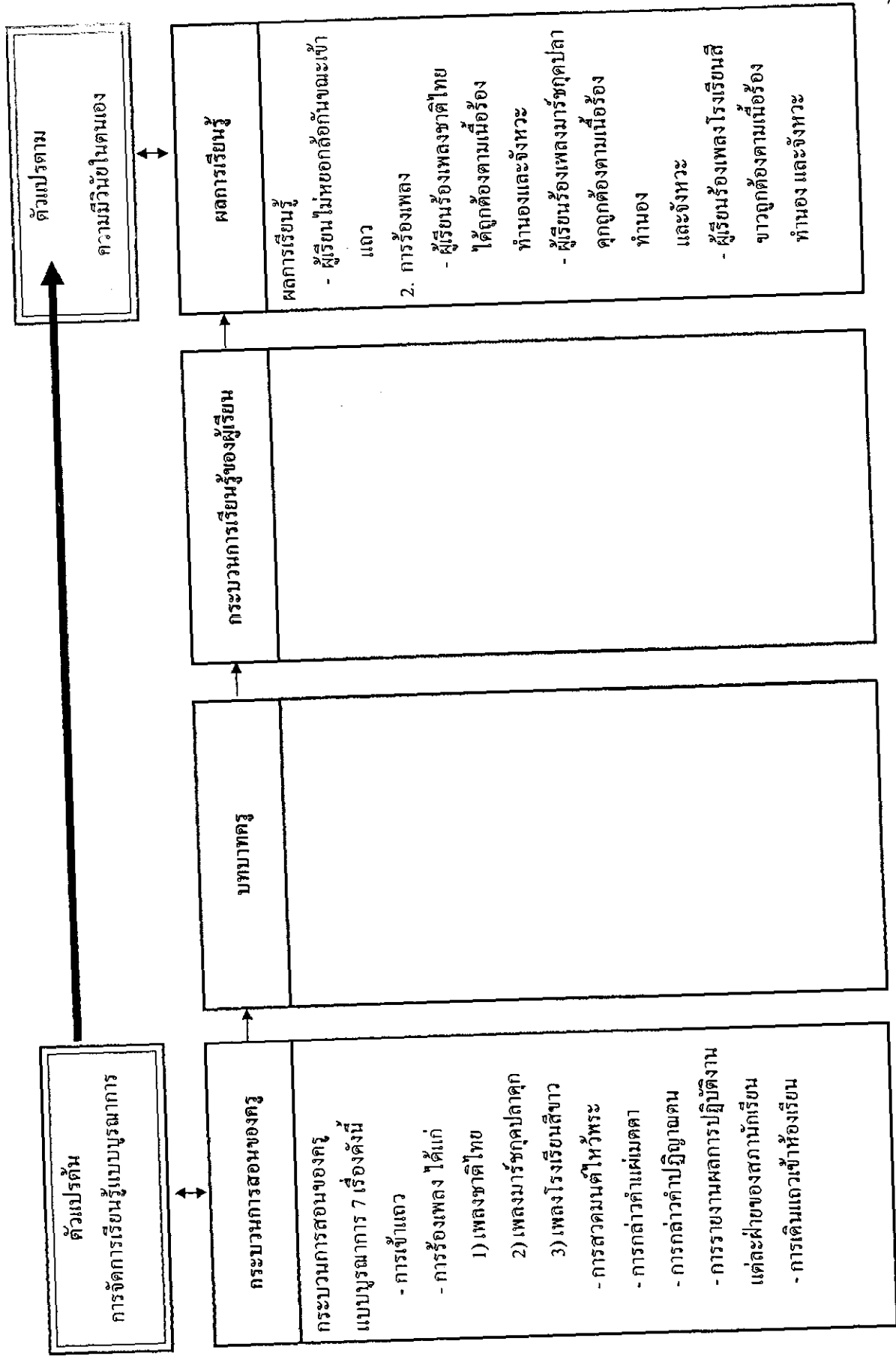
8. นวัตกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน

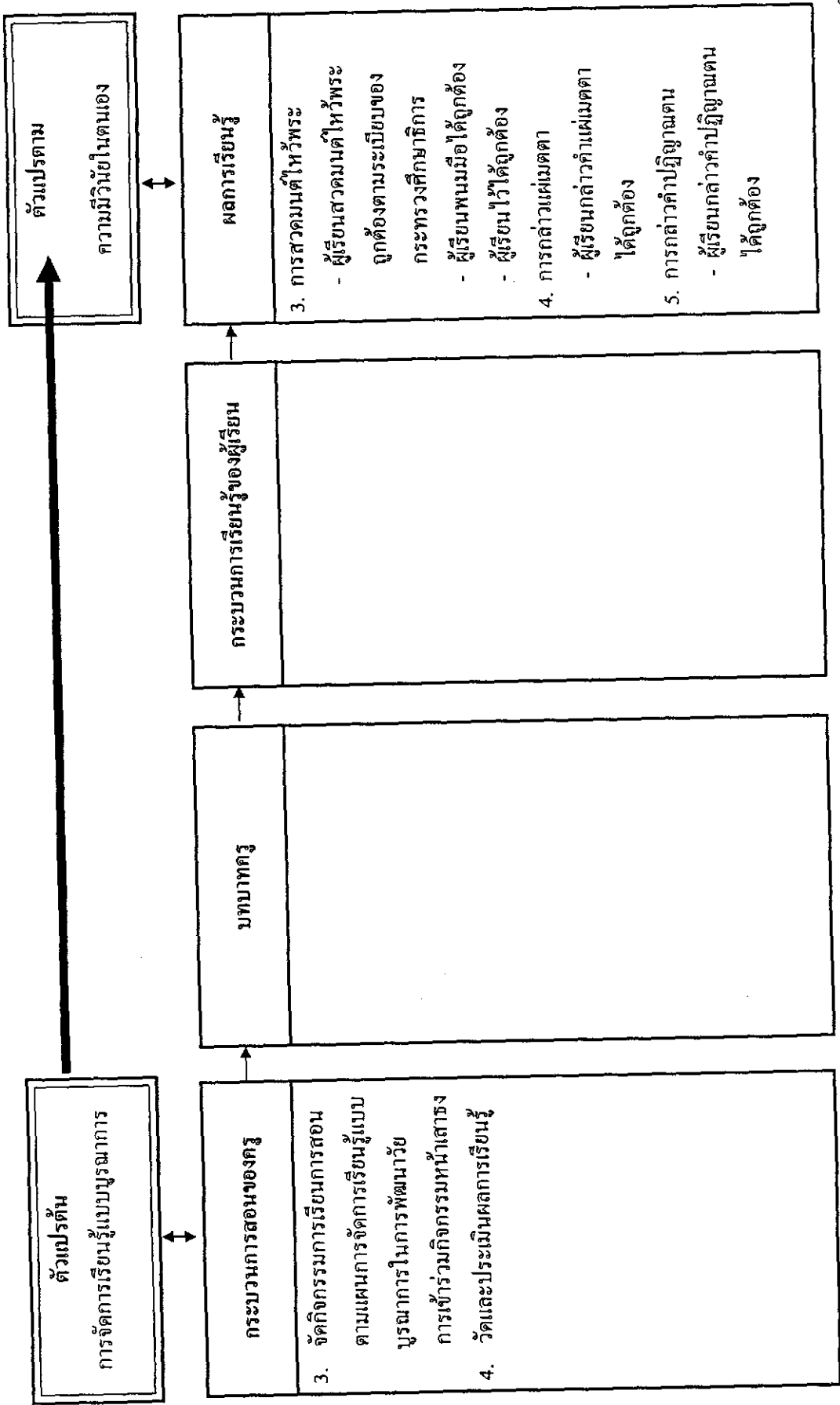
8.1 นวัตกรรมของครู

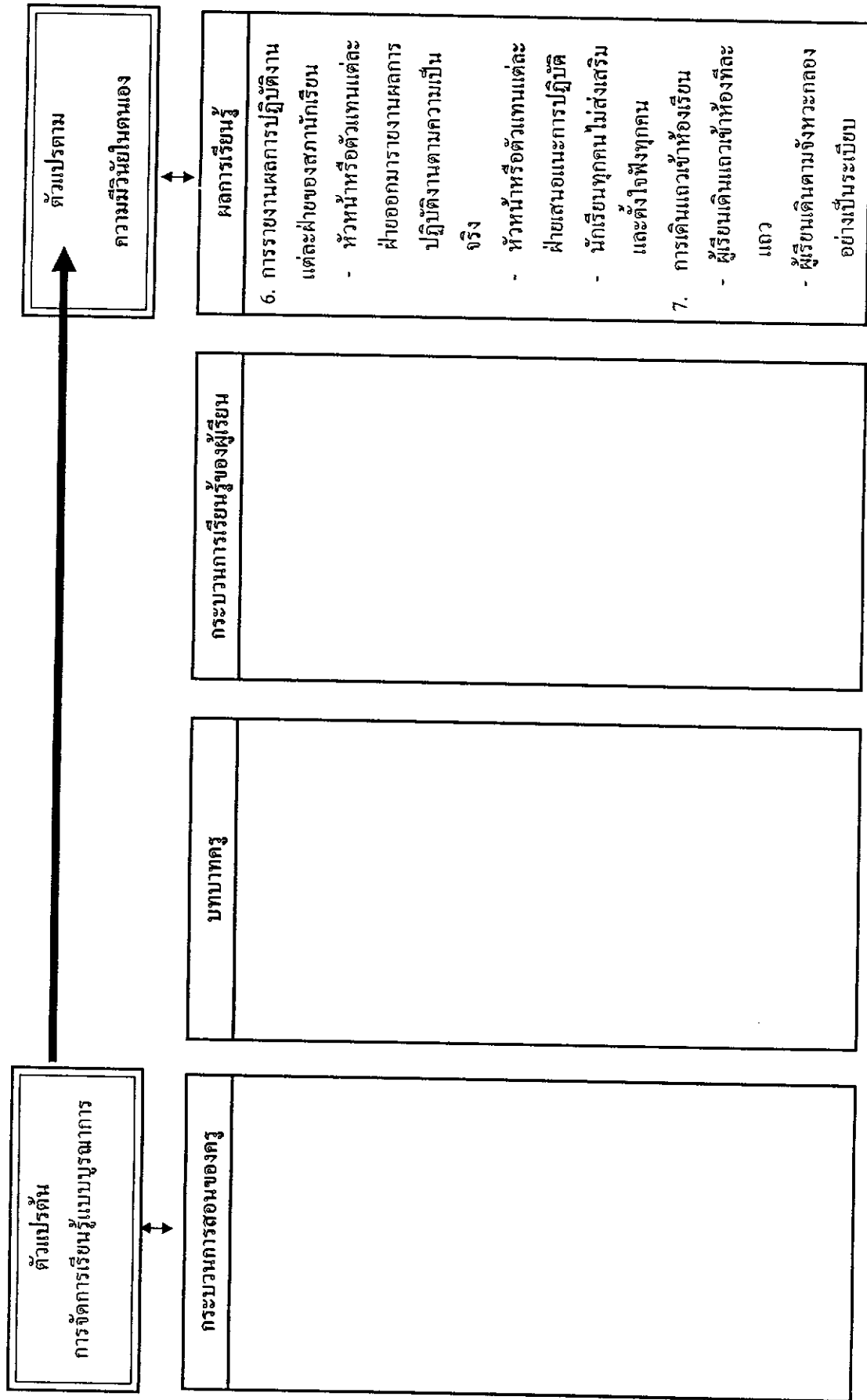
จากการดำเนินการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้เป็นระยะเวลา 2 ปี โรงเรียนได้นวัตกรรมดังต่อไปนี้

8.1.1 การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โดยเน้นวินัยในการการร่วมกิจกรรมหน้าเสาธง ซึ่งประกอบด้วยวินัยในด้าน การเข้าแถว การร้องเพลงชาติ การสวดมนต์ไหว้พระ การกล่าวแผ่เมตตา การกล่าวคำปฏิญาณตน การร้องเพลงมาร์ชของโรงเรียน การร้องเพลงโรงเรียนสีขาว การรายงานการปฏิบัติงานของสภานักเรียน และการเดินแถวเข้าห้องเรียน ซึ่งสรุปเป็นผังตัวบ่งชี้ได้ดังนี้

8.1.2 กระบวนการจัดการเรียนการสอนประกอบด้วยการจัดทำแผนการสอนและจัดการเรียนการสอนตามแผนที่กำหนดโดยบูรณาการความวินัยในการร่วมกิจกรรมหน้าเสาธงทั้ง 9 ประการ

8.2 นวัตกรรมของผู้บริหาร

ผู้บริหารได้สนับสนุนส่งเสริมการวิจัยเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียนด้วยการจัดปัจจัยเกื้อหนุน การนิเทศและประเมินผลการดำเนินงาน และการส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาและประเมินความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

8.3 นวัตกรรมของผู้มีส่วนร่วมพัฒนาจากภายนอก

นักวิจัยภายนอกได้ดำเนินการด้วยการประชุมสัมมนาผู้บริหารและครูเพื่อจัดระบบการนิเทศภายใน และร่วมนิเทศกับผู้บริหารด้วยการใช้เทคนิคการนิเทศแบบ 6 ร่วม

9. ผลการใช้นวัตกรรม

จากการดำเนินการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อพัฒนาความมีวินัยของนักเรียนเกิดผล ดังนี้

9.1 ผลการเรียนรู้

ด้านผู้เรียน พบว่านักเรียนทุกระดับชั้นปฏิบัติตามกิจกรรมหน้าเสาธง ทั้ง 9 ประการ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 74.49

9.1.1 ด้านครู พบว่า ครูทุกคนจัดทำแผนการสอนแบบบูรณาการและทำการวิจัยในชั้นเรียนทุกคน

9.1.2 ด้านผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารจัดปัจจัยเกื้อหนุน จัดระบบการนิเทศภายในโดยประชุมครูทั้งโรงเรียนเดือนละ 1 ครั้ง และนิเทศการสอนของครูคนละ 1 ครั้งใน 1 ภาคเรียน นอกจากนั้นยังได้จัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียนเพื่อรับรู้เกี่ยวกับโครงการ ร่วมพัฒนาและประเมินความมีวินัยของนักเรียน

9.1.3 ด้านนักวิจัยภายนอก พบว่า ได้จัดประชุมเกี่ยวกับการจัดระบบนิเทศ และร่วมนิเทศกับผู้บริหารด้วยเทคนิคการนิเทศแบบ 6 ร่วม

9.2 ผลผลิต

นักเรียนมีระเบียบวินัยมากขึ้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ครูจัดทำแผนการสอนแบบบูรณาการและจัดการเรียนรู้ตามแผน ผู้บริหารมีระบบการนิเทศและทำการนิเทศประเมินผลการดำเนินงานของครูอย่างเป็นระบบ นักวิจัยภายนอกได้สรุปรายงานผลการนิเทศผู้บริหารและครู

9.3 ผลกระทบ

นักเรียนมีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองในทางบวก และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

10. ข้อเสนอแนะในการนำนวัตกรรมไปใช้

โรงเรียนได้ให้ข้อเสนอแนะในการนำนวัตกรรมไปใช้สรุป ดังนี้

- 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรเน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้
- 2) ครูควรปรับปรุงแผนการสอนให้น่าสนใจและเหมาะสมกับนักเรียนมากยิ่งขึ้น
- 3) ครูควรให้ความใกล้ชิด รักและเอาใจใส่ต่อการพัฒนาวิสัยทัศน์ของนักเรียนทุกวัน
- 4) ครูควรศึกษาปัญหาและร่วมแก้ไขปัญหานักเรียนร่วมกับผู้ปกครอง
- 5) ครูประจำชั้นควรแสดงความชื่นชมยินดีต่อนักเรียนเมื่อนักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์

.....

โครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน (วพร.)
ระดับโรงเรียน

บทสรุป
นวัตกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน
เรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
เพื่อพัฒนาความมีวินัยของนักเรียน

ของ
โรงเรียนบ้านสร้างถ่อ (064)
อำเภอห้วยตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ

เอกสารนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยย่อย วพร. รหัส RDL 05/NE

นวัตกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน เรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความมีวินัยของนักเรียน โรงเรียนบ้านสร้างถ่อ อำเภอห้วยตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ

1. ความเป็นมาของปัญหาการวิจัย

โรงเรียนบ้านสร้างถ่อมีเป้าหมายที่สำคัญในการปฏิรูปการเรียนรู้ตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่มุ่งพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ซึ่งเป้าหมายดังกล่าวตรงตามแนวทางของโครงการ วิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน (วพร.) โรงเรียนบ้านสร้างถ่อจึงสนใจที่จะเข้าร่วม โครงการเพื่อส่งเสริมให้เกิดการปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียน ทั้งนี้ โรงเรียนพบว่านักเรียนส่วนใหญ่ขาดคุณธรรม จริยธรรม และความมีวินัย ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์บ่งชี้ถึงการเป็นคนดี ดังนั้นโรงเรียนจึงร่วมกันกำหนดจุดเน้นในการปฏิรูปด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความมีวินัยของนักเรียน

การดำเนินการตามโครงการวิจัยในครั้งนี้ เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยย่อย RDL 05/NE ซึ่งประกอบด้วย โรงเรียนจำนวน 5 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านกุดปลาตุก โรงเรียนเมืองอำนาจเจริญ โรงเรียนอนุบาลอำนาจเจริญ โรงเรียนบ้านสร้างถ่อ และโรงเรียนชุมชนเปือยหัวดง

2. หลักการและแนวคิดของการปฏิรูปการเรียนรู้

2.1 การดำเนินงานการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียนยึดหลักการและแนวคิดของชุดโครงการ
วพร. 4 แนวคิด คือ

1) แนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด ซึ่งเน้นการส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาไปตามธรรมชาติ และความสามารถเต็มตามศักยภาพด้วยการจัดสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลอย่างเหมาะสม

2) การปฏิรูปทั้งโรงเรียน ซึ่งเน้นให้ครูทั้งโรงเรียนรวมพลังกันเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในภาพรวม โดยทุกฝ่ายให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ทั้งผู้บริหารโรงเรียน และผู้ปกครองของนักเรียน เป็นต้น

3) การมีจุดเน้นในการปฏิรูป ซึ่งเน้นให้โรงเรียนนำเอาประเด็นที่ต้องการพัฒนาเป็นอันดับแรกมาดำเนินการก่อน เพื่อเป็นการรวมพลังในการปฏิรูปสิ่งที่เป็จุดเน้นของโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จในระยะเวลาที่จำกัด ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ที่จะทำให้เกิดผลการปฏิรูป และช่วยให้เกิดแรงจูงใจที่จำดำเนินการปฏิรูปในประเด็นอื่น ๆ ต่อไป

4) การใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนาเป็นเครื่องมือ ซึ่งเน้นให้โรงเรียนมีกระบวนการพัฒนาที่ยั่งยืนด้วยการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการที่ประกอบด้วยกระบวนการสำคัญ 2 อย่างคือกระบวนการวิจัย (R) และกระบวนการพัฒนา (D) ซึ่งหมายถึงการวิจัยเพื่อแสวงหาความรู้และแนวทางในการพัฒนานวัตกรรม ตามด้วยการพัฒนานวัตกรรมที่ได้จากการวิจัยนั้น แล้วตามด้วยการวิจัยเพื่อตรวจสอบประเมินคุณภาพหรือหาข้อบกพร่องและวิธีการปรับปรุงแก้ไข (R₂) เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนานวัตกรรมที่ได้ให้ดีขึ้น (D₂) ซึ่งกระบวนการวิจัยและพัฒนาดังกล่าวจะเป็นกระบวนการต่อเนื่องกันจนกว่าจะได้นวัตกรรมตามมาตรฐานที่กำหนด

2.2 หลักการและแนวคิดของการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เป็นจุดเน้นของโรงเรียน ได้นำมากำหนดเป็นตัวแปรต้นและตัวแปรตาม คือ

ตัวแปรตาม คือ ความมีวินัยในตนเองเกี่ยวกับการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง การมีความรู้และทักษะพื้นฐานในการพัฒนาวินัย และการมีกระบวนการสร้างองค์ความรู้ในการพัฒนาวินัยด้วยตนเองโดยกำหนดประเด็นปัญหา และคาดคะเนคำตอบ

ตัวแปรต้น คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

3. บริบทของโรงเรียน

โรงเรียนบ้านสร้างถ่อตั้งอยู่หมู่ที่ 13 ตำบลสร้างถ่อน้อย อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ เป็นโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญ จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาล-ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีนักเรียน 588 คน มีครู 27 คน ชาย 13 คน หญิง 14 คน ครูสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี 24 คน และอนุปริญญาตรี 3 คน สภาพชุมชน เป็นชุมชนเกษตรกรรมที่มีอาชีพทำนาและทำไร่ ประชากรส่วนใหญ่มีฐานะปานกลาง

4. วัตถุประสงค์ของนวัตกรรม

- 4.1 เพื่อช่วยให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อพัฒนานักเรียนด้านความมีวินัย
- 4.2 เพื่อช่วยให้ครูพัฒนานักเรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 4.3 เพื่อช่วยให้ผู้บริหารสนับสนุนส่งเสริมครูในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน
- 4.4 เพื่อช่วยให้ผู้มีส่วนร่วมพัฒนาจากภายนอกโรงเรียนสามารถเสริมสร้างสมรรถภาพครูและผู้บริหารโรงเรียนในการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน

5. ยุทธศาสตร์ในการพัฒนา

5.1 ยุทธศาสตร์ของครู

ครูใช้การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนด้วยการประชุมปฏิบัติการเพื่อร่วมกันทำแผนการสอนแบบบูรณาการและจัดการเรียนรู้ตามแผนการสอน โดยครูใช้วิธีการวัดและประเมินผลด้วยการประเมินพฤติกรรมความมีวินัย เกี่ยวกับการสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง การมีความรู้และทักษะพื้นฐานในการพัฒนาวินัย และการมีกระบวนการสร้างองค์ความรู้ในการพัฒนาวินัยด้วยตนเองโดยการกำหนดประเด็นปัญหา และคาดคะเนคำตอบ

5.2 ยุทธศาสตร์ของผู้บริหารโรงเรียน

ผู้บริหารโรงเรียนได้ดำเนินการด้วยการจัดปัจจัยเกื้อหนุน จัดการนิเทศภายในโดยประชุมครู นิเทศการสอนของครู และจัดให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้วยการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองของนักเรียนเพื่อให้รับรู้ถึงโครงการและร่วมประเมินการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

5.3 ยุทธศาสตร์ของนักวิจัยภายนอก

นักวิจัยภายนอกได้ดำเนินการด้วยการประชุมสัมมนาผู้บริหารและครูเพื่อจัดระบบการนิเทศภายในในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อการพัฒนาวินัยของนักเรียน และร่วมนิเทศกับผู้บริหารด้วยการใช้เทคนิคการนิเทศแบบ 6 ร่วม

6. กระบวนการดำเนินงานการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน

โรงเรียนได้ดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ 10 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การเตรียมการ โดยการสมัครเข้าร่วมโครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน ประชุมและจัดตั้งคณะวิจัยระดับโรงเรียน โดยมีหัวหน้าช่วงชั้นประสานงาน

ขั้นที่ 2 การสร้างความตระหนักและกำหนดประเด็นปัญหาวิจัย โดยการประชุมครูทั้งโรงเรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้และสรุปประเด็นปัญหาที่เป็นจุดเน้นที่โรงเรียนต้องดำเนินการซึ่งได้แก่การพัฒนาความมีวินัยของนักเรียน

ขั้นที่ 3 การพัฒนาบุคลากร โดยการสร้างความเข้าใจให้แก่คณะครูในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

ขั้นที่ 4 ยุทธศาสตร์ในการดำเนินงาน โดยการสนับสนุนให้ครูทุกคนจัดทำแผนการสอนแบบบูรณาการด้วยการสอดแทรกการพัฒนาวินัยของนักเรียนตามที่กำหนด

ขั้นที่ 5 การจัดทำแผนงานปฏิบัติการวิจัย โดยจัดทำแผนปฏิบัติการวิจัยและพัฒนาของครู แผนปฏิบัติการวิจัยและพัฒนาของผู้บริหาร และแผนปฏิบัติการวิจัยและพัฒนาของนักวิจัยภายนอก

ขั้นที่ 6 การพัฒนาตัวบ่งชี้ ซึ่งได้แก่การพัฒนาตัวแปรต้นคือการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการตาม แผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้ ส่วนตัวแปรตามได้แก่ การสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง การ มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการพัฒนาวินัย และการมีกระบวนการสร้างองค์ความรู้ในการพัฒนาวินัยด้วย ตนเองโดยการกำหนดประเด็นปัญหา และคาดคะเนคำตอบ

ขั้นที่ 7 การสร้างเครื่องมือวิจัย โดยครูจัดทำแผนการสอนแบบบูรณาการ การสำรวจพฤติกรรมที่ พึงประสงค์ของนักเรียน การกำหนดกรอบการปฏิบัติ การสร้างเครื่องมือวัดผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ผู้บริหารทำการสำรวจปัจจัยเกื้อหนุน กำหนดหัวข้อและแนวทางในการนิเทศครู และสร้างแบบสอบถามและ แบบสังเกตสำหรับครูและผู้ปกครองนักเรียน และนักวิจัยภายนอกกำหนดหัวข้อในการนิเทศ และสร้าง แบบสอบถามและแบบสังเกตสำหรับผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครองของนักเรียน

ขั้นที่ 8 การปฏิบัติการวิจัยและพัฒนา โดยดำเนินการตามแผนการสอนที่ครูจัดทำขึ้นในปีการศึกษา 2545 และในปีการศึกษา 2546 ได้ดำเนินการต่อเนื่อง

ขั้นที่ 9 การเผยแพร่ผลงานและการขยายผล โดยการขยายผลการปฏิรูปการเรียนรู้ไปยังโรงเรียน อื่นในกลุ่มเดียวกัน

ขั้นที่ 10 การประเมินผลโครงการ โดยการประเมินจากการจัดทำแผนการสอนของครู การจัดการ เรียนรู้แบบบูรณาการ และการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน

7. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

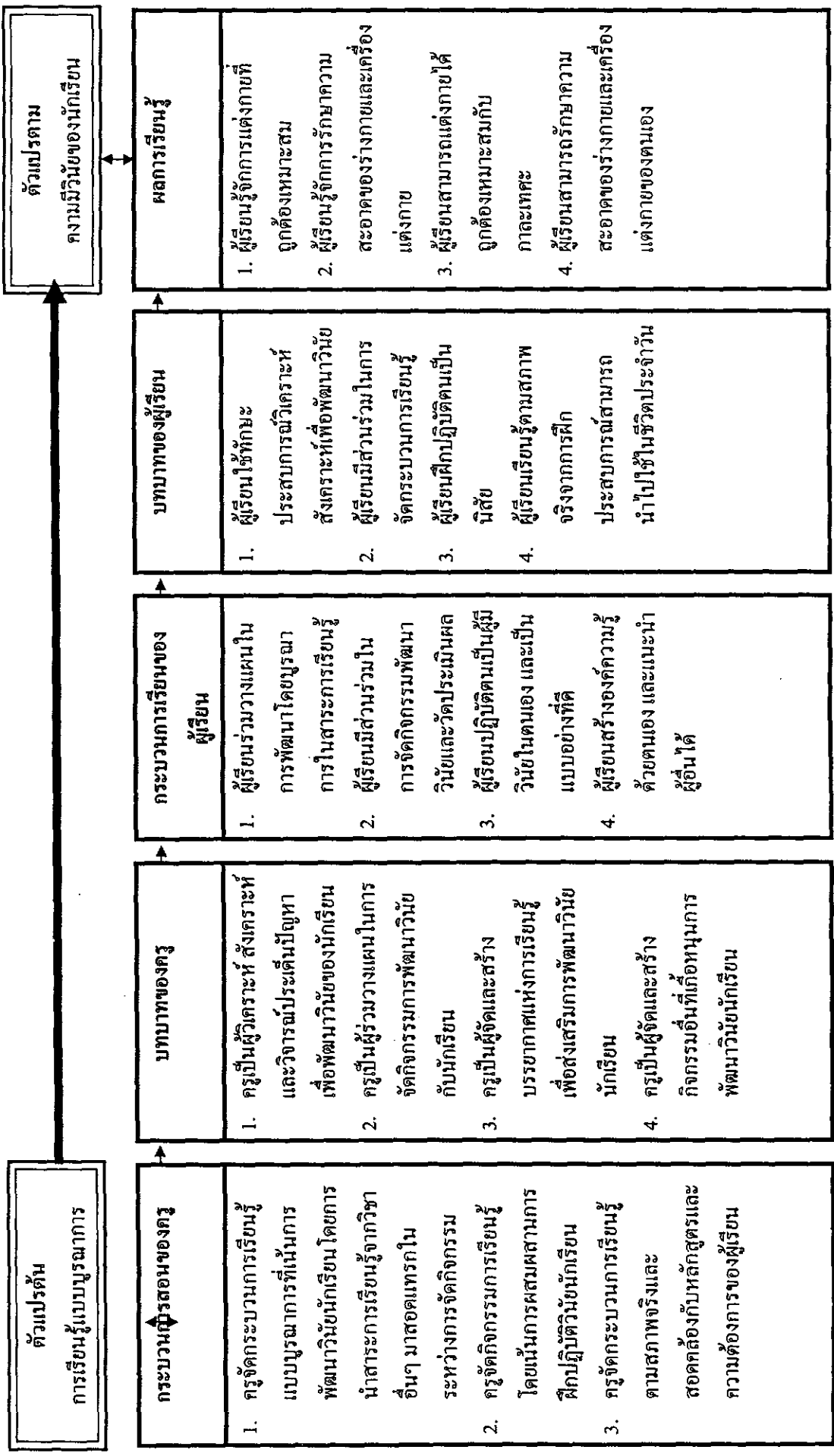
7.1 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยวัดจากการสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยใน ตนเองของนักเรียน

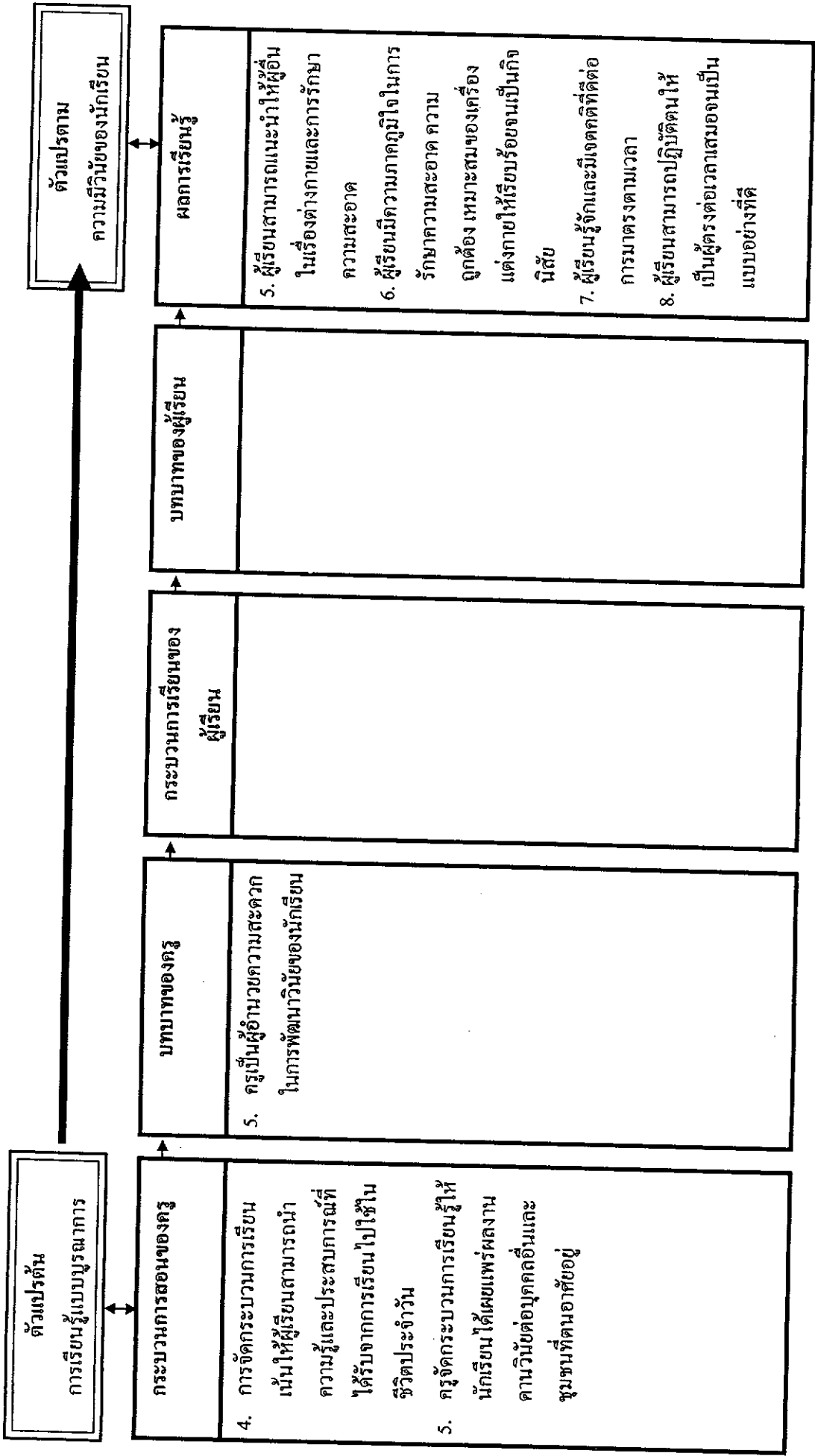
7.2 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้ที่เกี่ยวข้อง คือ ครูด้วยการตรวจแผนการสอนและนิเทศ การสอน ผู้บริหารโรงเรียนด้วยการนิเทศและประเมินผลครูผู้สอน และนักวิจัยภายนอกด้วยการประชุม นิเทศ และประเมินผลผู้บริหาร และครู

8. นวัตกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน

8.1 นวัตกรรมของครู

จากการดำเนินการวิจัย โรงเรียนได้นวัตกรรมดังแสดงในผังตัวบ่งชี้ต่อไปนี้

8.2 นวัตกรรมของผู้บริหาร

ผู้บริหารได้สนับสนุนส่งเสริมการวิจัยเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียนด้วยการจัดปัจจัยเกื้อหนุน การนิเทศและประเมินผลการดำเนินงาน และการส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาและประเมิน ความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

8.3 นวัตกรรมของผู้มีส่วนร่วมพัฒนาจากภายนอก

นักวิจัยภายนอกได้ดำเนินการด้วยการประชุมสัมมนาผู้บริหารและครูเพื่อจัดระบบการนิเทศ ภายใน และร่วมนิเทศกับผู้บริหารด้วยการใช้เทคนิคการนิเทศแบบ 6 ร่วม

9. ผลการใช้นวัตกรรม

จากการดำเนินการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อพัฒนาความ มีวินัยของนักเรียน เกิดผล ดังนี้

9.1 ผลการเรียนรู้

9.1.1 ด้านผู้เรียน พบว่า นักเรียนทุกระดับชั้นมีพัฒนาการด้านการมีวินัยในตนเองเกินร้อยละ 70

9.1.2 ด้านครู พบว่า ครูทุกคนจัดทำแผนการสอนแบบบูรณาการและทำการวิจัยในชั้นเรียน

9.1.3 ด้านผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารจัดปัจจัยเกื้อหนุน จัดระบบการนิเทศภายในโดยประชุมครู ทั้งโรงเรียน นิเทศการสอนของครู และจัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองของนักเรียนเพื่อ รับรู้เกี่ยวกับโครงการและร่วมประเมินวินัยของนักเรียน

9.1.4 ด้านนักวิจัยภายนอก พบว่า ได้จัดประชุมเกี่ยวกับการจัดระบบนิเทศ และร่วมนิเทศกับ ผู้บริหารด้วยเทคนิคการนิเทศแบบ 6 ร่วม

9.2 ผลผลิต

9.2.1 นักเรียนมีระเบียบวินัยมากขึ้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

9.2.2 ครูจัดทำแผนการสอนแบบบูรณาการและจัดการเรียนรู้ตามแผน

9.2.3 ผู้บริหารมีระบบการนิเทศและทำการนิเทศประเมินผลการดำเนินงานของครูอย่างเป็น ระบบ

9.2.4 นักวิจัยภายนอกได้สรุปรายงานผลการนิเทศผู้บริหารและครู

9.3 ผลกระทบ

นักเรียนมีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

10. ข้อเสนอแนะในการนำนวัตกรรมไปใช้

โรงเรียนได้ให้ข้อเสนอแนะในการนำนวัตกรรมไปใช้สรุป ดังนี้

- 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรเน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมให้มากที่สุด
- 2) ครูควรปรับปรุงแผนการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียนมากยิ่งขึ้น
- 3) ครูควรให้ความใกล้ชิด รักและเอาใจใส่ต่อการพัฒนาวิสัยทัศน์ของนักเรียน
- 4) ครูควรศึกษาปัญหาและร่วมแก้ไขปัญหานักเรียนร่วมกับผู้ปกครอง
- 5) ครูควรแสดงความชื่นชมยินดีต่อนักเรียนเมื่อนักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์

.....

โครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน (วพร.)
ระดับโรงเรียน

บทสรุป

นวัตกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน
เรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเอง
เรื่องความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียน

ของ

โรงเรียนชุมชนเปือยหัวดง (065)
อำเภอสีล่ออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ

เอกสารนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยย่อย วพร. รหัส RDL 05/NE

นวัตกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน
เรื่อง

การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
เพื่อพัฒนาวินัยในตนเองเรื่องความรับผิดชอบต่อนตนเองของนักเรียน
โรงเรียนชุมชนเปือยหัวคง อำเภอดืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ

1. ความเป็นมาของปัญหาการวิจัย

โรงเรียนชุมชนเปือยหัวคงมีเป้าหมายที่สำคัญในการปฏิรูปการเรียนรู้ตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่มุ่งพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ซึ่งเป้าหมายดังกล่าวตรงตามแนวทางของโครงการ วิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน (วพร.) โรงเรียนชุมชนเปือยหัวคงจึงสนใจที่จะเข้าร่วมโครงการเพื่อส่งเสริมให้เกิดการปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียน ทั้งนี้ โรงเรียนพบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ขาดคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน ขาดทักษะในการแก้ปัญหา และขาดวินัยในตนเอง ซึ่งวินัยเป็นสิ่งที่จะช่วยให้เด็กนักเรียนมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ สามารถควบคุมตนเอง และปรับตัวให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โรงเรียนจึงร่วมกันกำหนดจุดเน้นในการปฏิรูปด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

การดำเนินการตามโครงการวิจัยในครั้งนี้ เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยย่อย RDL 05/NE ซึ่งประกอบด้วย โรงเรียนจำนวน 5 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านกุดปลาคุง โรงเรียนเมืองอำนาจเจริญ โรงเรียนอนุบาลอำนาจเจริญ โรงเรียนบ้านสร้างถ่อ และโรงเรียนชุมชนเปือยหัวคง

2. หลักการและแนวคิดของการปฏิรูปการเรียนรู้

2.1 การดำเนินงานการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียนยึดหลักการและแนวคิดของชุดโครงการ
วพร. 4 แนวคิด คือ

- 1) แนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด ซึ่งเน้นการส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาไปตามธรรมชาติ และความสามารถเต็มตามศักยภาพด้วยการจัดสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลอย่างเหมาะสม
- 2) การปฏิรูปทั้งโรงเรียน ซึ่งเน้นให้ครูทั้งโรงเรียนรวมพลังกันเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในภาพรวม โดยทุกฝ่ายให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ทั้งผู้บริหาร โรงเรียน และผู้ปกครองของนักเรียน เป็นต้น
- 3) การมีจุดเน้นในการปฏิรูป ซึ่งเน้นให้โรงเรียนนำเอาประเด็นที่ต้องการพัฒนาเป็นอันดับแรกมาดำเนินการก่อน เพื่อเป็นการรวมพลังในการปฏิรูปสิ่งที่เป็นจุดเน้นของโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จใน

ระยะเวลาที่จำกัด ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ที่จะทำให้เห็นผลการปฏิรูป และช่วยให้เกิดแรงจูงใจที่จำดำเนินการปฏิรูปในประเด็นอื่น ๆ ต่อไป

4) การใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนาเป็นเครื่องมือ ซึ่งเน้นให้โรงเรียนมีกระบวนการพัฒนาที่ยั่งยืนด้วยการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการที่ประกอบด้วยกระบวนการสำคัญ 2 อย่างคือกระบวนการวิจัย (R) และกระบวนการพัฒนา (D) ซึ่งหมายถึงการวิจัยเพื่อแสวงหาความรู้และแนวทางในการพัฒนานวัตกรรม ตามด้วยการพัฒนานวัตกรรมที่ได้จากการวิจัยนั้น แล้วตามด้วยการวิจัยเพื่อตรวจสอบประเมินคุณภาพหรือหาข้อบกพร่องและวิธีการปรับปรุงแก้ไข (R_2) เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนานวัตกรรมที่ได้ให้ดีขึ้น (D_2) ซึ่งกระบวนการวิจัยและพัฒนาดังกล่าวจะเป็นกระบวนการต่อเนื่องกันจนกว่าจะได้นวัตกรรมตามมาตรฐานที่กำหนด

2.2 หลักการและแนวคิดของการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เป็นจุดเน้นของโรงเรียน ได้กำหนดเป็น ตัวแปรต้นและตัวแปรตาม คือ

ตัวแปรตาม คือ ความมีวินัยในตนเองเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อตนเอง การแสวงหาความรู้ใหม่ การคิดวิเคราะห์และตัดสินใจ การประเมินการทำงานของตนเองและผู้อื่น การทำงานเป็นกลุ่ม การแก้ปัญหา ความมุ่งมั่นต่องาน การทำงานเป็นระเบียบ การทำงานทันเวลาที่กำหนด การยอมรับผลการกระทำของตนเอง การเห็นคุณค่าของความรับผิดชอบ และการชื่นชมผู้ที่มีความรับผิดชอบ

ตัวแปรต้น คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

3. บริบทของโรงเรียน

โรงเรียนชุมชนเปือยหัวดง ตั้งอยู่ที่ หมู่ 10 ตำบลเปือย อำเภอลืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอำนาจเจริญ จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาล-ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีนักเรียนทั้งสิ้น 836 คน มีครู 34 คน ชาย 8 คน หญิง 26 คน สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท 2 คน และปริญญาตรี 27 คน ค่ากว่าปริญญาตรี 5 คน ชุมชนมีลักษณะเป็นชุมชนเกษตรกรที่ส่วนใหญ่มีอาชีพทำนา ในช่วงเวลาที่ว่างเว้นจากการทำนาจะประกอบอาชีพเสริมด้วยการเย็บผ้าและปลูกหม่อนเลี้ยงไหม ส่วนใหญ่จะมีฐานะปานกลาง และมีบางส่วนที่มีฐานะยากจน

4. วัตถุประสงค์ของนวัตกรรม

4.1 เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

4.2 เพื่อพัฒนาความมีวินัยของนักเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

4.3 เพื่อช่วยให้ครูผู้สอนมีความเข้าใจและจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อพัฒนาวินัยและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

4.4 เพื่อช่วยให้ผู้บริหาร สนับสนุน ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความมีวินัยของนักเรียน

5. ยุทธศาสตร์ในการพัฒนา

5.1 ยุทธศาสตร์ของครู

ครูใช้การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ 2 แบบ คือแบบสอดแทรกในกิจกรรมการเรียนการสอน ทุกรายวิชาโดยใช้การสอน 6 ขั้นคือ รับรู้สังเกต คิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ สร้างแนวปฏิบัติ ลงมือปฏิบัติ ประเมินผล และชื่นชมผลการปฏิบัติ และการบูรณาการในกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่นกิจกรรมวันสำคัญ ต่าง ๆ

5.2 ยุทธศาสตร์ของผู้บริหารโรงเรียน

ผู้บริหารโรงเรียนใช้ยุทธศาสตร์ที่สำคัญ 4 ประการคือ จัดคนตามความสามารถ สร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ ประสานผู้ชุมชนด้วยใจ และนิเทศภายในแบบกัลยาณมิตร

5.3 ยุทธศาสตร์ของนักวิจัยภายนอก

นักวิจัยภายนอกได้ดำเนินการด้วยการประชุมสัมมนาผู้บริหารและครูเพื่อจัดระบบการนิเทศภายในในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อการพัฒนาวินัยของนักเรียน และร่วมนิเทศกับผู้บริหารด้วยการใช้เทคนิคการนิเทศแบบ 6 ร่วม

6. กระบวนการดำเนินงานการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน

โรงเรียนได้ดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ 10 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การเตรียมการโดยการสมัครเข้าร่วมโครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน จัดตั้งคณะวิจัยระดับโรงเรียน จัดเตรียมเอกสารเพื่อสร้างความเข้าใจ และประชุมครู

ขั้นที่ 2 การสร้างความตระหนักและกำหนดประเด็นปัญหาวิจัย โดยการประชุมครูทั้งโรงเรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้และสรุปประเด็นปัญหาที่เป็นจุดเน้นที่โรงเรียนต้องดำเนินการซึ่งได้แก่ด้านคุณลักษณะของนักเรียน ด้านคุณธรรม จริยธรรม และระเบียบวินัย

ขั้นที่ 3 การพัฒนาบุคลากร โดยการสร้างความเข้าใจให้แก่คณะครูในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนด้วยการประชุม ศึกษาเอกสาร และฝึกอบรม

ขั้นที่ 4 ยุทธศาสตร์ในการดำเนินงาน โดยดำเนินการ 3 ขั้นตอน คือสร้างความตระหนัก สร้างทีมงานผู้วิจัยหลัก และสร้างเครือข่ายในการร่วมดำเนินการวิจัย

ขั้นที่ 5 การจัดทำแผนงานปฏิบัติการวิจัย โดยจัดทำแผนปฏิบัติการวิจัยและพัฒนาของครู แผนปฏิบัติการวิจัยและพัฒนาของผู้บริหาร และแผนปฏิบัติการวิจัยและพัฒนาของนักวิจัยภายนอก

ขั้นที่ 6 การพัฒนาตัวบ่งชี้ ซึ่งได้แก่การพัฒนาตัวแปรต้นคือการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการตาม แผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้ ส่วนตัวแปรตามได้กำหนดไว้ 2 ด้านคือ การปฏิบัติตามกฎระเบียบ ซึ่งได้แก่ระเบียบของหมู่คณะ ข้อตกลงของห้องเรียน ระเบียบโรงเรียน กฎจราจร การรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย และด้านการประพฤติตน ซึ่งได้แก่ พุดจาสุภาพ แต่งกายสุภาพ วางตัวเหมาะสมกับกาลเทศะ และตรงต่อเวลา

ขั้นที่ 7 การสร้างเครื่องมือวิจัย โดยครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ แบบวัด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบประเมินความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ผู้บริหารทำการสำรวจปัจจัย เกื้อหนุน กำหนดหัวข้อและแนวทางในการนิเทศครู และสร้างแบบสอบถามและแบบสังเกตสำหรับครูและ ผู้ปกครองนักเรียน และนักวิจัยภายนอกกำหนดหัวข้อในการนิเทศ และสร้างแบบสอบถามและแบบสังเกต สำหรับผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครองของนักเรียน

ขั้นที่ 8 การปฏิบัติการวิจัยและพัฒนา โดยดำเนินการตามแผนการสอนที่ครูจัดทำขึ้นในปีการศึกษา 2545 และในปีการศึกษา 2546 โดยเน้นกระบวนการสอน 6 ขั้นคือ การรับรู้ การคิดวิเคราะห์ การสร้างแนว ปฏิบัติ การลงมือปฏิบัติ การประเมินผล และการชื่นชมผลการปฏิบัติ

ขั้นที่ 9 การเผยแพร่ผลงานและการขยายผล โดยการขยายผลการปฏิรูปการเรียนรู้ในรูปแบบของ การจัดนิทรรศการ การเข้าร่วมประชุมระดับจังหวัด การรับเชิญเป็นวิทยากร และการขยายผลไปยังโรงเรียน อื่น คือ โรงเรียนบ้านน้ำท่วม บ้านกุงชัย บ้านคงบัง บ้านเหล่าฝ้าย บ้านดอนชี บ้านจอก และบ้านหนองยาง

ขั้นที่ 10 การประเมินผลโครงการ โดยการประเมินจากการจัดทำแผนการสอนของครู การจัดการ เรียนรู้แบบบูรณาการ และการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน

7. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

7.1 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความมีวินัยใน ตนเองของนักเรียน

7.2 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้ที่เกี่ยวข้อง

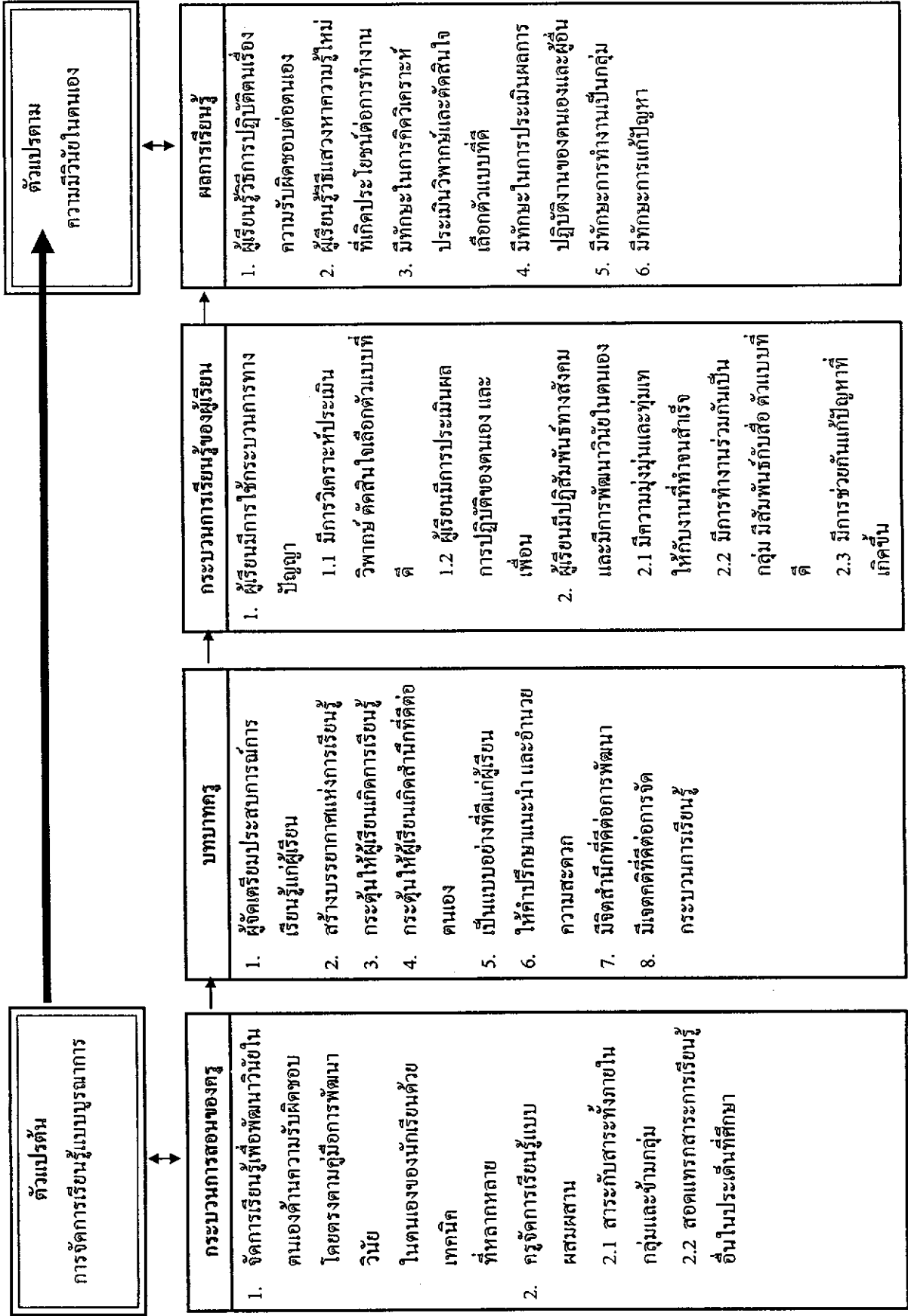
- ครูด้วยการตรวจแผนการสอนและนิเทศการสอน
- ผู้บริหาร โรงเรียนด้วยการนิเทศและประเมินผลครูผู้สอน
- นักวิจัยภายนอกด้วยการประชุม นิเทศ และประเมินผลผู้บริหาร และครู

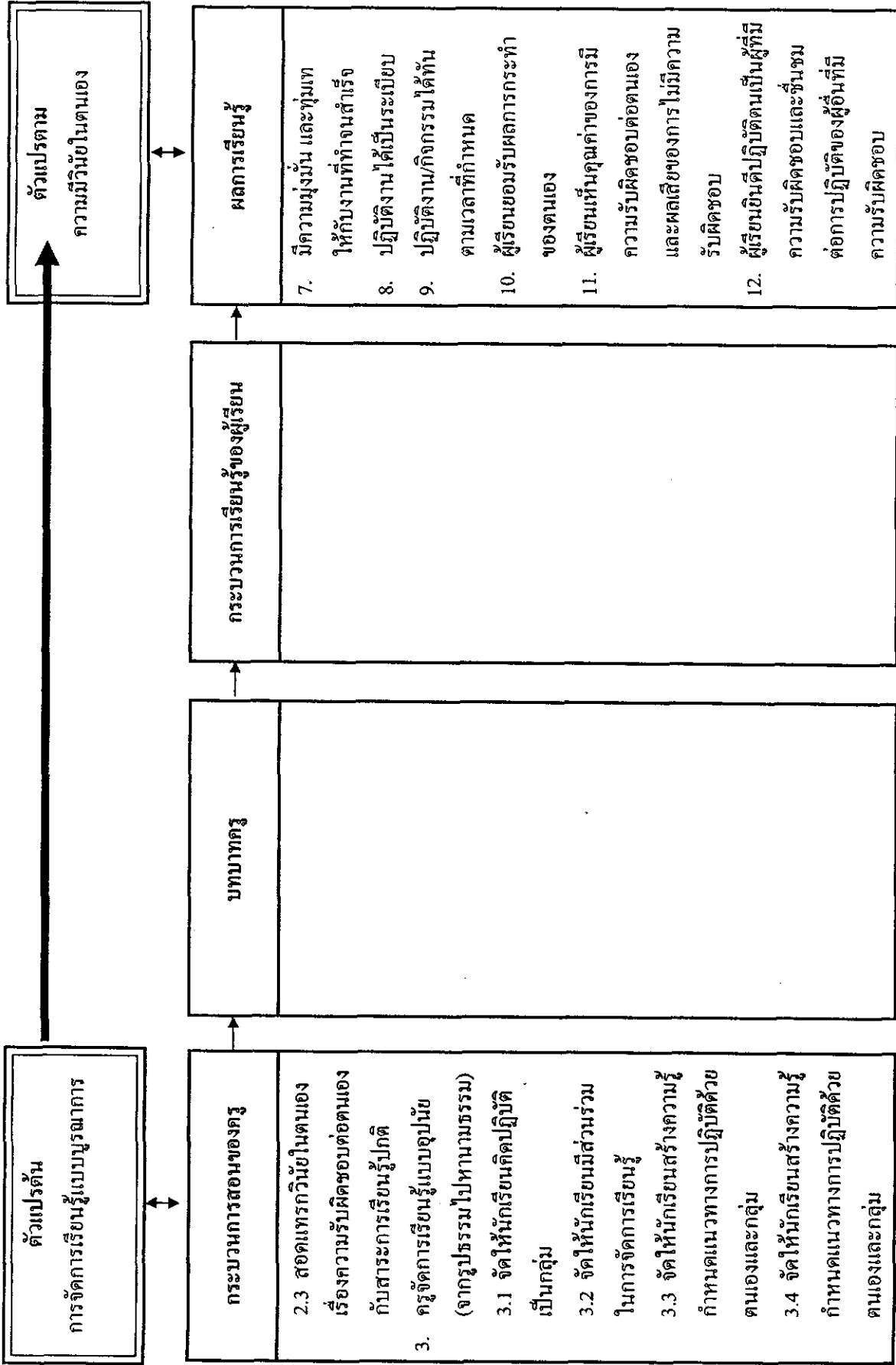
8. นวัตกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน

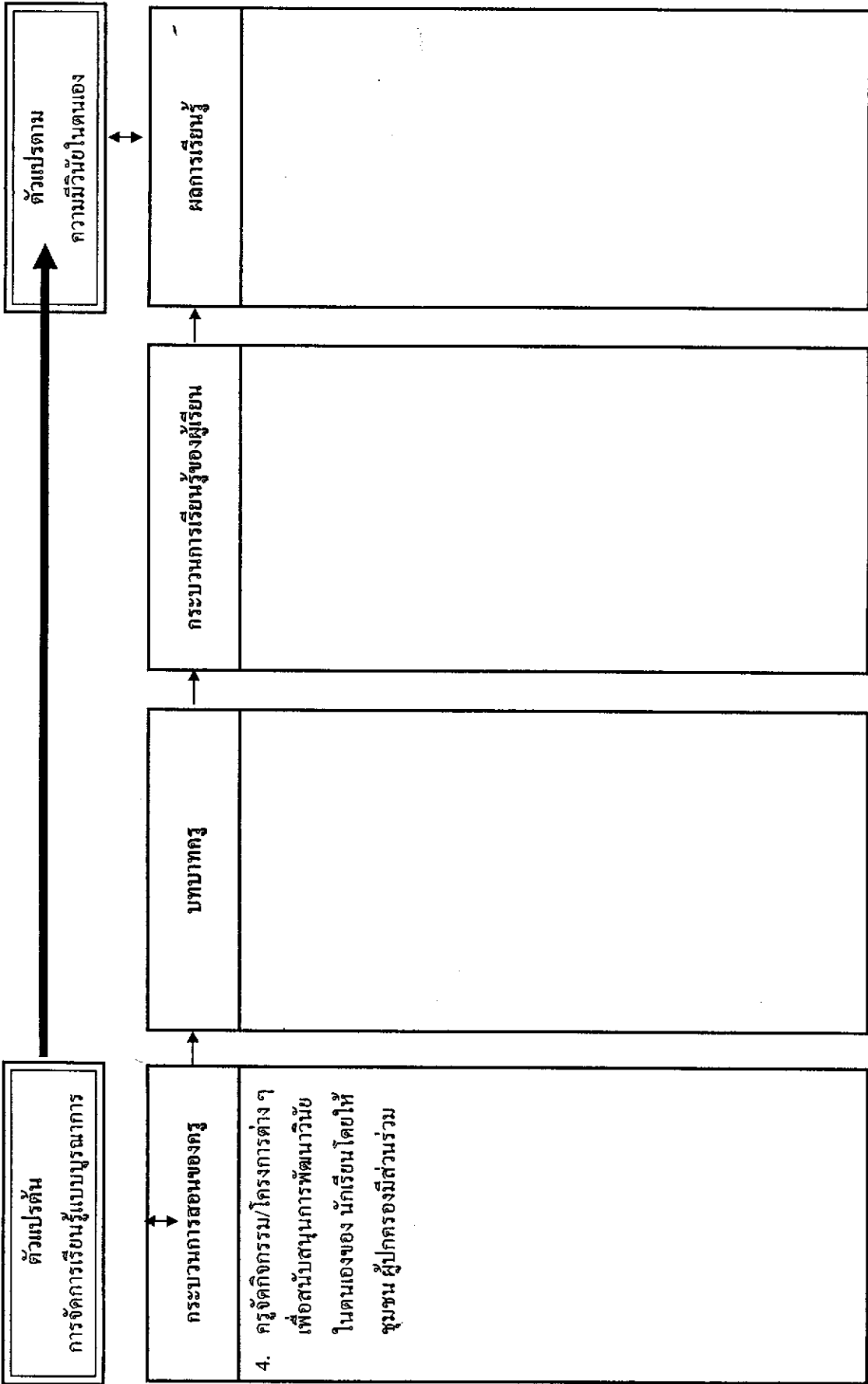
8.1 นวัตกรรมของครู

จากการดำเนินการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้เป็นระยะเวลา 2 ปี โรงเรียนได้นวัตกรรมดังต่อไปนี้

8.1.1 การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โดยเน้นวินัยในด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง การแสวงหาความรู้ การวิเคราะห์และการตัดสินใจเลือกตัวแบบที่ดี การประเมินผลการปฏิบัติของตน การทำงานเป็นกลุ่ม การแก้ปัญหา ความมุ่งมั่นในงาน ปฏิบัติงานเป็นระเบียบ ปฏิบัติงานทันเวลา การยอมรับผลการกระทำของตน การเห็นคุณค่าของความรับผิดชอบ และการชื่นชมผู้อื่นที่มีความรับผิดชอบ ดังแผนผังต่อไปนี้

8.1.2 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้วยการสร้างความตระหนัก วิเคราะห์และสร้างทางเลือกวางแผนในการการปฏิบัติ ลงมือปฏิบัติ และตรวจสอบปรับปรุง

8.2 นวัตกรรมของผู้บริหาร

ผู้บริหารได้สนับสนุนส่งเสริมการวิจัยเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียนด้วยการจัดปัจจัยเกื้อหนุน การนิเทศและประเมินผลการดำเนินงาน และการส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาและประเมินความมีวินัยในตนเองของนักเรียนด้วยกระบวนการ จัดคนตามความสามารถ สร้างบรรยากาศเรียนรู้ ประสานสู่ชุมชนด้วยใจ และนิเทศภายในแบบกัลยาณมิตร

8.3 นวัตกรรมของผู้มีส่วนร่วมพัฒนาจากภายนอก

นักวิจัยภายนอกได้ดำเนินการด้วยการประชุมสัมมนาผู้บริหารและครูเพื่อจัดระบบการนิเทศภายใน และร่วมนิเทศกับผู้บริหารด้วยการใช้เทคนิคการนิเทศแบบ 6 ร่วม

9. ผลการใช้นวัตกรรม

9.1 ผลการเรียนรู้

9.1.1 ด้านผู้เรียน พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในเกณฑ์ที่น่าพอใจ มีทักษะในการแสวงหาความรู้มากขึ้น คิดวิเคราะห์ ทำงานเป็นกลุ่ม แก้ปัญหา มีวินัย และความรับผิดชอบมากยิ่งขึ้น

9.1.2 ด้านครู พบว่า ครูทุกคนจัดทำแผนการสอนแบบบูรณาการ เข้าใจการปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนมากขึ้น ทำงานได้อย่างเป็นระบบตามวงจร P-D-C-A และรวมพลังในการวิจัยอย่างเป็นกัลยาณมิตร

9.1.3 ด้านผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารพัฒนาการบริหารอย่างเป็นระบบ และใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนาวิชาการ

9.1.4 ด้านนักวิจัยภายนอก พบว่า ได้จัดประชุมเกี่ยวกับการจัดระบบนิเทศ และร่วมนิเทศกับผู้บริหารด้วยเทคนิคการนิเทศแบบ 6 ร่วม

9.2 ผลผลิต

นักเรียนมีระเบียบวินัยมากขึ้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ครูจัดทำแผนการสอนแบบบูรณาการและจัดการเรียนรู้ตามแผน ผู้บริหารมีระบบการนิเทศและทำการนิเทศประเมินผลการดำเนินงานของครูอย่างเป็นระบบ นักวิจัยภายนอกได้สรุปรายงานผลการนิเทศผู้บริหารและครู

9.3 ผลกระทบ

นักเรียนมีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองในทางบวก และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

10. ข้อเสนอแนะในการนำนวัตกรรมไปใช้

โรงเรียนได้ให้ข้อเสนอแนะในการนำนวัตกรรมไปใช้สรุป ดังนี้

- 1) ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาวินัยในเชิงรุกอย่างสม่ำเสมอ
- 2) โรงเรียนควรจัดกิจกรรมพบครอบครัวอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง
- 3) จัดระบบการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของครู เพื่อปรับปรุงแก้ไขต่อไป
- 4) โรงเรียนควรส่งเสริมการประชุม สัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของครู
- 5) โรงเรียนควรจัดให้ครูมีส่วนร่วมในการประชุมปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนให้มากยิ่งขึ้น

.....

คณะผู้วิจัยและผู้จัดทำสรุปรายงานการวิจัย

1. คณะผู้ดำเนินงานโครงการวิจัยย่อย RDL 05/NE

- โรงเรียนในโครงการ :
1. โรงเรียนอนุบาลอำนาจเจริญ	จ.อำนาจเจริญ
2. โรงเรียนเมืองอำนาจเจริญ	จ.อำนาจเจริญ
3. โรงเรียนบ้านกุดปลาตุก	จ.อำนาจเจริญ
4. โรงเรียนบ้านสร้างถ่อ	จ.อำนาจเจริญ
5. โรงเรียนชุมชนเปือยหัวดง	จ.อำนาจเจริญ

หัวหน้าโครงการ : นายเรวัตร จารุเกษม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญ
เขต 1 จ.อำนาจเจริญ

- นักวิจัยภายนอก :
1. นายเรวัตร จารุเกษม	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญ เขต 1
2. นายสัมฤทธิ์ ชาวชาติ	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญ เขต 1
3. นายบรรจบ แก้วขวัญ	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญ เขต 1
4. นางนิ่มนวล ดันวงศ์	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญ เขต 1
5. นายคะแนน มะหิพันธ์	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญ เขต 1
6. นายวีระศักดิ์ อมรสิน	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญ เขต 1

- นักวิจัยร่วม :
1. ดร.กชกร ธิปัตติ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	จ.อุบลราชธานี
2. ผศ.มยุรี ภูงามทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	จ.อุบลราชธานี
3. ผศ.ศรีสุรางค์ บรรหาร	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	จ.อุบลราชธานี
4. อาจารย์จันทนา ลิ้มสุวรรณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	จ.อุบลราชธานี

2. ผู้จัดทำสรุปรายงานการวิจัย

1. ดร.กชกร	ธิปัตติ
2. ผศ.มยุรี	ภูงามทอง
3. ผศ.ศรีสุรางค์	บรรหาร
4. อาจารย์จันทนา	ลิ้มสุวรรณ